

**Izolacja sprawców
jako skuteczne narzędzie
przeciwdziałania
przemocy w rodzinie**

**kom. Michał Stępień,
asp. szt. Robert Klima,
asp. szt. Andrzej Ziętek**
Zakład Prewencji i Ruchu Drogowego

Izolacja sprawców jako skuteczne narzędzie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Katowice 2021

Nadzór merytoryczny:
mł. insp. Henryk Bartecki

Redakcja, korekta, skład:
Paweł Mięsiak

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2021. Pewne prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja w całości stanowi materiał dydaktyczny Szkoły Policji w Katowicach. Publikacja dostępna jest na licencji:
Creative Commons – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach (CC-BY-NC-SA) 4.0 Polska.

Postanowienia licencji są dostępne pod adresem:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Spis treści

Wstęp	4
1. Formy izolacji sprawców przemocy w rodzinie stosowane przez Policję	7
2. Izolacja sprawców przemocy w rodzinie stosowana przez prokuraturę	30
3. Izolacja sprawcy przemocy w rodzinie stosowana przez sąd w sprawach karnych	38
4. Izolacja sprawcy przemocy w rodzinie stosowana przez sąd w postępowaniu cywilnym	48
Podsumowanie	54
Załączniki – druki dokumentacji	56
Bibliografia	81

„Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych.”¹

Wypełniając konstytucyjny obowiązek ochrony godności człowieka poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w dniu, 29 lipca 2005 r. sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która określa zadania służb i instytucji zobligowanych do udzielania wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz sposoby oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

„Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie stanowi się, co następuje...”²

„Przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”³

Godność człowieka jako źródło wolności i praw jest nienaruszalna, a jej ochrona jest obowiązkiem organów publicznych. Przemoc w rodzinie bezsprzecznie narusza godność człowieka – członka rodziny, narusza jego nietykalność cielesną oraz wolność wyrządzając szkody na zdrowiu fizycznym jak i psychicznym. Powoduje cierpienie

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

³ Tamże, art. 2.

i prowadzi do zaburzeń podstawowych potrzeb człowieka takich jak: bezpieczeństwo, potrzeby przynależności i miłości, uznania i samorealizacji.

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadziła szereg zmian zmierzających do poprawy skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do najistotniejszych należało określenie zadań jednostek samorządu terytorialnego. Najważniejszym z zadań był obowiązek powołania przez gminy tzw. zespołów interdyscyplinarnych, których zadaniem jest koordynowanie działań podmiotów i służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie takich jak: Policja, pomoc społeczna, służba zdrowia, oświata czy komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Powyższa ustawa wprowadziła również zmiany w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, a także w ustawach: Kodeks karny, Kodeks postępowania karnego, Kodeks karny wykonawczy.

W ustawie o Policji wprowadzone zostało uprawnienie funkcjonariuszy Policji określone w **art. 15a** do zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego.

Zmiany w ustawie Kodeks karny dotyczyły m.in. izolacji sprawców przemocy, poprzez wprowadzenie środków karnych określonych w art. 39 i 41a Kodeksu karnego, które szczegółowo zostaną omówione w rozdziale III przedmiotowej publikacji.

W art. 244 Kodeksu karnego wprowadzone zostały uregulowania sankcjonujące niestosowanie się do zakazów nałożonych przez sąd, w tym do zakazów mających formę izolacji sprawcy od osoby pokrzywdzonej.

Ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadzone zostały również zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego dotyczące izolowania sprawców przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie poprzez ich zatrzymanie. Po art. 244 § 1 wprowadzono przepisy nadające Policji uprawnienie i obowiązek zatrzymania osoby podejrzanego o popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej określone w art. 244 § 1a i 244

§ 1b Kodeksu postępowania karnego, które zostały omówione w rozdziale I niniejszego opracowania zatytułowanym „Formy izolacji sprawców przemocy w rodzinie stosowane przez Policję”.

Tą samą ustawą rozszerzony został katalog środków zapobiegawczych stosowanych w ramach prowadzonego postępowania karnego o środek izolujący podejrzanego o popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej, określony w art. 275a Kodeksu postępowania karnego, o którym szerzej w rozdziale II publikacji.

Pomimo istotnych zmian prowadzących do izolacji sprawców przemocy w rodzinie od osób nią dotkniętych, wprowadzonych ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, nie zdecydowano się wówczas na skuteczne izolowanie sprawców przemocy w rodzinie jeszcze przed wszczęciem postępowania przygotowawczego. Plany wprowadzenia środka izolacyjnego wobec sprawcy przemocy w rodzinie, wobec którego nie wszczęto jeszcze postępowania karnego udało się zrealizować dopiero w 2020 roku.

Ustawą z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, powszechnie nazywaną „nową ustawą antyprzemocową” wprowadzono zmiany m.in. w ustawie o Policji, dodając nowe uprawnienie funkcjonariuszom Policji do izolowania sprawców przemocy w rodzinie od osób nią dotkniętych na czas znacznie dłuższy niż czas zatrzymania.

Powyższe opracowanie stanowi zbiór przepisów zawierających uregulowania prawne dotyczące izolowania sprawców przemocy w rodzinie od osób jej doświadczających, począwszy od wydania w warunkach interwencyjnych nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu przez sprawcę przemocy w rodzinie wydanego przez Policję, poprzez stosowanie środków zapobiegawczych w ramach postępowania przygotowawczego, po realizację obowiązków określonych przez Sąd wobec osób już skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy.

Rozdział 1.

Formy izolacji sprawców przemocy w rodzinie stosowane przez Policję

Niniejszy rozdział opisuje uregulowania prawne dotyczące środków izolacyjnych stosowanych przez Policję wobec sprawców przemocy w rodzinie.

Znaczące działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez izolacje sprawców przemocy zostały podjęte już ponad dekadę temu. W dniu 10 czerwca 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która została wprowadzona ustawą o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Powyższy akt prawny poza nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadził nowe rozwiązania prawne służące izolowaniu sprawców przemocy w rodzinie. Istotne zmiany w tym zakresie nastąpiły między innymi w przepisach Kodeksu postępowania karnego dotyczących zatrzymania osoby, gdzie rozszerzone zostały uprawnienia Policji w obszarze zatrzymania osoby (określone w artykule 244 Kodeksu postępowania karnego) o przepisy artykułów 244 § 1a i 244 § 1b. O ile istotą zatrzymania osoby w trybie artykułu 244 § 1 Kodeksu postępowania karnego jest zapewnienie prawidłowego toku postępowania karnego, o czym świadczą przesłanki uzasadniające zatrzymanie takie jak: obawa ucieczki, ukrycia się, zatarcia śladów, niemożność ustalenia tożsamości sprawcy, o tyle w przypadku zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy wobec osoby współzamieszkującej na podstawie artykułu 244 § 1a i 244 § 1b Kodeksu postępowania karnego możemy mówić o celu w postaci zapewnienia bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, pokrzywdzonej przestępstwem z użyciem przemocy oraz przywrócenia porządku prawnego. Ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw z dnia 10 czerwca 2010 roku wprowadziła do porządku prawnego kolejne

uprawnienie funkcjonariuszy Policji do zatrzymania prewencyjnego osoby. Powyższe uprawnienie określone zostało w artykule 15a ustawy o Policji jako zatrzymanie sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego w trybie określonym w artykule 15 ustawy o Policji. Uprawnienie to, podobnie jak w przypadku zatrzymania procesowego, o którym mowa w art. 244 § 1a i 244 § 1b Kodeksu postępowania karnego, zostało wprowadzone w celu odizolowania sprawcy przemocy w rodzinie od osoby dotkniętej tą przemocą, by zapewnić bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy w rodzinie w sytuacji bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia.

Pomimo że podczas prac komisji sejmowych zmierzających do opracowania projektu powyższej nowelizacji, instytucje pozarządowe podnosiły kwestię wprowadzenia dodatkowego rozwiązania służącego odizolowaniu sprawcy przemocy w rodzinie poprzez nadanie uprawnień funkcjonariuszom Policji do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania na wzór między innymi uprawnień policji austriackiej, ustawodawcy nie zdecydowali się na wprowadzenie tak radykalnego środka. Koncepcja ta przez dziesięć kolejnych lat pojawiała się w dyskusjach na temat skuteczności działań Policji i innych podmiotów zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie, jednak dopiero w 2020 roku została w pełni zaakceptowana i zyskała przychylność organów ustawodawczych. W dniu 30 kwietnia 2020 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła istotne zmiany w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji, nadając funkcjonariuszom Policji nowe uprawnienie służące izolacji sprawcy przemocy w rodzinie poprzez wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu i bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do tego lokalu i bezpośredniego otoczenia na okres 14 dni.

Zatrzymanie osoby oraz inne uprawnienia Policji prowadzące do odizolowania sprawców przemocy w rodzinie:

- zatrzymanie w trybie art. 244 § 1 k.p.k. – Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo, a zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby albo zatarcia śladów przestępstwa bądź też nie można ustalić jej tożsamości albo istnieją przesłanki do przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania w trybie przyspieszonym⁴;
- zatrzymanie w trybie art. 244 § 1a k.p.k. – Policja **ma prawo** zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, a zachodzi obawa, że ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi⁵;
- zatrzymanie w trybie art. 244 § 1b k.p.k. – Policja **zatrzymuje** osobę podejrzaną, jeśli przestępstwo o którym mowa w § 1a, zostało popełnione przy użyciu broni palnej, noża lub innego niebezpiecznego przedmiotu, a zachodzi obawa, że ponownie popełni ona przestępstwo z użyciem przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi⁶;
- zatrzymanie nieletniego sprawcy czynu karalnego w trybie art. 32g § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, który mówi, że „jeżeli jest to konieczne ze względu na okoliczności sprawy, Policja może zatrzymać, a następnie umieścić w policyjnej izbie dziecka nieletniego, co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełnił czyn karalny, a zachodzi uzasadniona obawa ukrycia się nieletniego lub zatarcia śladów tego czynu albo gdy nie można ustalić tożsamości nieletniego”;
- zatrzymanie w trybie art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji – funkcjonariusze Policji mają prawo zatrzymywania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;

⁴ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

- zatrzymanie w trybie art. 15a ustawy o Policji – funkcjonariusz Policji ma prawo zatrzymania sprawców przemocy w rodzinie stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego w trybie określonym w art. 15⁷;
- doprowadzenie do wytrzeźwienia określone w art. 40 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – osoby w stanie nietrzeźwości, które swoim zachowaniem dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo **zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób**, mogą zostać **doprowadzone do izby wytrzeźwień lub placówki, podmiotu leczniczego** albo do miejsca zamieszkania lub pobytu. W razie braku izby wytrzeźwień lub placówki osoby te mogą być doprowadzone do jednostki Policji;
- wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w trybie określonym w art. 15 aa ustawy o Policji⁸.

Zatrzymanie procesowe

Do czasu wprowadzenia ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw obowiązywała jedynie ogólna podstawa prawna zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa, określona w art. 244 § 1 k.p.k. Celem zatrzymania osoby, o którym mowa w tym artykule jest zapewnienie prawidłowego toku postępowania karnego, na co wskazują przesłanki w postaci: obawy zatarcia śladów, ucieczki, ukrycia się osoby, brak możliwości ustalenia tożsamości osoby podejrzanej oraz przesłanki do zastosowania postępowania w trybie przyspieszonym. Mając na uwadze wymienione przesłanki wynikające z celowości zatrzymania osoby w trybie art. 244 § 1 k.p.k. należy podkreślić, że zapewnienie bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą w rodzinie poprzez izolację sprawcy, w tym przypadku jest celem pośrednim. Podobna sytuacja

⁷ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

⁸ Tamże.

jest w przypadku zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego na podstawie art. 32g § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Mając na uwadze, fakt iż nieletni może dopuścić się czynu karalnego w postaci przestępstwa z użyciem przemocy wobec osoby najbliższej, współzamieszkującej, Policja jeżeli jest to niezbędne dla okoliczności sprawy może zatrzymać takiego nieletniego i umieścić go w policyjnej izbie dziecka. Może skorzystać z tego uprawnienia tylko w przypadku wystąpienia sytuacji, która spowodowałaby przeszkody w prawidłowym prowadzeniu postępowania, takie jak: obawa zatarcia śladów, ukrycie się nieletniego lub sytuacja, gdy jego tożsamość nie jest znana. Podobnie jak w przypadku podstawy prawnej określonej w art. 244 § 1 k.p.k. zapewnienie bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą w rodzinie jest tylko celem pośrednim, gdyż nie wynika on wprost z przesłanek do zatrzymania.

Zatrzymanie w trybie art. 244 § 1a k.p.k. oraz art. 244 § 1b k.p.k. jest zatrzymaniem procesowym i stosujemy go wówczas, gdy zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że sprawca przemocy swoim zachowaniem bądź też zaniechaniem dopuścił się przestępstwa wobec osoby współzamieszkującej. Przestępstwo musi mieć ścisły związek ze stosowaną poprzez działanie bądź zaniechanie przemocą wobec tej osoby. Należy pamiętać, że aby zatrzymanie sprawcy przemocy podejrzanego o popełnienie przestępstwa było zasadne musi istnieć przesłanka w postaci obawy ponownego popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy wobec osoby pokrzywdzonej. Obawa ta może być dodatkowo uzasadniona groźbami ponownego popełnienia przestępstwa kierowanymi przez sprawcę. Niewątpliwym wpływem na decyzję o zatrzymaniu procesowym osoby mają: zachowanie osoby pokrzywdzonej, jej stan emocjonalny, składane oświadczenia co do zachowań agresywnych sprawcy z uwzględnieniem okresu stosowanej przemocy, widoczne ślady na jej ciele mogące świadczyć o doznawanej przemocy w różnych przedziałach czasowych (rany krwawiące mogące świadczyć o stosowanej przemocy w krótkim przedziale czasowym, blizny, zasinienia o różnych zabarwieniach mogące świadczyć o tym, że do przemocy doszło w dalszym okresie). Ponadto należy uwzględnić samo zachowanie osoby podejrzanego o popełnienie

przestępstwa w trakcie interwencji, takie jak agresja fizyczna i słowna wobec osoby pokrzywdzonej, kierowane groźby, w tym groźby karalne.

W celu podjęcia właściwej decyzji o zatrzymaniu osoby, interweniujący policjant posługuje się kwestionariuszem szacowania ryzyka, jak również informacjami przekazanymi przez osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie do formularza Niebieska Karta „A”.

Zastosowanie środka izolacyjnego w postaci zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy wobec osoby współzamieszkującej pozwala na zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobie pokrzywdzonej przemocą na okres 48 godzin, gdyż tyle właśnie wynosi czas na jaki może być zatrzymana osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa. Czas ten wykorzystywany jest przez funkcjonariuszy Policji na zebranie materiału dowodowego uprawdopodobniającego popełnienie czynu zarzucanego zatrzymanemu. Jeżeli wobec oskarżonego (podejznanego), zatrzymanego na podstawie art. 244 § 1a lub 1b k.p.k., zachodzą podstawy do zastosowania środka zapobiegawczego przewidzianego w art. 275a § 1 k.p.k, Policja niezwłocznie, nie później niż przed upływem 24 godzin od chwili zatrzymania, występuje z wnioskiem do prokuratora o zastosowanie tego środka zapobiegawczego, a wniosek ten powinien być rozpoznany przed upływem 48 godzin od chwili zatrzymania oskarżonego (podejznanego)⁹.

Zatem izolacja sprawcy przemocy, poprzez zatrzymanie w trybie art. 244 § 1a i art. 244 § 1b k.p.k., może zostać przedłużona na czas dłuższy wskazany przez sąd lub prokuratora w postanowieniu o zastosowaniu środka zapobiegawczego.

Zatrzymanie prewencyjne

Ogólna podstawa zatrzymania prewencyjnego została ujęta w art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji. Przepis ten nadaje funkcjonariuszom Policji uprawnienie do zatrzymania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego a także dla mienia. Zmiana ustawy o Policji, która nastąpiła

⁹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

w 2010 r. poprzez przyjęcie ustawy zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadzająca do ustawy o Policji podstawę prawną określoną w art. 15 a wyróżniła szczególny podmiot ochrony jakim jest członek rodziny a dokładnie jego życie i zdrowie, które jest zagrożone umyślnym działaniem lub zaniechaniem ze strony innego członka rodziny.

Zatrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie na podstawie art. 15a ustawy o Policji jest zatrzymaniem prewencyjnym i podobnie jak w przypadku zatrzymania osoby na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 3 ustawy o Policji jego celem jest ochrona życia i zdrowia ludzkiego poprzez niedopuszczenie do popełnienia przestępstwa, w tym przypadku do przestępstwa z użyciem przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej. O zasadności zatrzymania decyduje fakt stosowania przemocy w sposób stwarzający bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego albo innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej z osobą stosującą przemoc. Zagrożenie dla życia lub zdrowia musi mieć charakter bezpośredni oraz musi ono być obiektywnie realne. Nowelizacja ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji wprowadzona ustawą z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw nałożyła na policjanta podejmującego czynności zmierzające do zatrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie obowiązek szacowania ryzyka bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego. W artykule 15a ust. 2 ustawy o Policji wskazane zostały czynniki ryzyka, w oparciu o które policjant podejmuje decyzję o odizolowaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie poprzez jej zatrzymanie w trybie o którym mowa w art. 15a ustawy o Policji. Czynniki te są:

- 1) akty przemocy fizycznej w rodzinie;
- 2) wiek osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
- 3) stosowanie przemocy w rodzinie wobec kobiety w ciąży;
- 4) niepełnosprawność w rozumieniu art. 2 pkt. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 426, 568 i 875) osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;

- 5) zależność osoby dotkniętej przemocą w rodzinie od osoby stosującej tę przemoc ze względu na stan zdrowia lub jej zaburzenia psychiczne;
- 6) zaburzenia psychiczne osoby, o której mowa w ust. 1;
- 7) stan osoby, o której mowa w ust. 1 podczas interwencji związany z użyciem, nadużywaniem lub uzależnieniem od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych;
- 8) kierowanie przez osobę, o której mowa w ust. 1, gróźb użycia przemocy ze skutkiem bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia;
- 9) dostęp osoby, o której mowa w ust. 1, do niebezpiecznych narzędzi lub broni;
- 10) informacje o dotychczas stosowanej przemocą lub prowadzonych postępowaniach wobec osoby, o której mowa w ust. 1, w związku z użyciem przemocy;
- 11) informacje od osób, o których mowa w art. 9c ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, dotyczące ich obaw o własne życie lub zdrowie, w tym związanych z nasileniem aktów przemocy w rodzinie;
- 12) informacje o próbach targnięcia się na własne życie i życie osób wspólnie zamieszkujących przez osobę, o której mowa w ust. 1, w związku ze stosowaniem przemocy,
- 13) informacje o próbach targnięcia się na własne życie przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie w związku ze stosowaniem tej przemocy”.

Interwenujący policjant podejmuje decyzję po ustaleniu okoliczności zdarzenia i zebraniu niezbędnych informacji w oparciu o kwestionariusz szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego opracowany oddzielnie dla osoby dorosłej – kwestionariusz A, oddzielnie dla osoby małoletniej – kwestionariusz B. Kwestionariusz szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego stanowi *załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 listopada 2020 roku w sprawie wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*. Pomimo tego, że ogólna przesłanka do zatrzymania osoby w trybie art. 15a ustawy o Policji jaką jest fakt bezpośredniego

zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego jest podobna do przesłanki do doprowadzenia osoby do wytrzeźwienia na podstawie art. 40 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, należy zwrócić uwagę na pozostałe przesłanki określone w art. 15a ust. 2 ustawy o Policji, które nie uwzględniają izolacji osoby stosującej przemoc w rodzinie poprzez doprowadzenie takiej osoby do wytrzeźwienia. W przypadku stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie, właściwym rozwiązaniem jest zastosowanie instytucji zatrzymania osoby w trybie artykułu 15a ustawy o Policji, niezależnie od stwierdzonego stanu nietrzeźwości osoby stosującej przemoc. Osoba doprowadzona do wytrzeźwienia do izby wytrzeźwień lub pomieszczenia dla osób zatrzymanych przebywa tam do ustania stanu nietrzeźwości nie dłużej jednak niż 24 godziny. Po wytrzeźwieniu wraca do środowiska rodzinnego, nie ponosząc żadnych skutków prawnych, dodatkowo obciążając budżet rodzinny kosztami pobytu w izbie wytrzeźwień lub pomieszczeniu dla osób zatrzymanych. W przypadku zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie trafia on do pomieszczenia dla osób zatrzymanych na czas do 48 godzin. Czas ten wykorzystywany jest przez Policję na zebranie dodatkowych informacji na temat stosowania przemocy przez zatrzymanego, których zebranie podczas interwencji mogło być niemożliwe bądź utrudnione, a stanowiąc mogą podstawę do wszczęcia postępowania przygotowawczego z związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa. Zatrzymanie sprawcy przemocy na podstawie art. 15a ustawy o Policji nie powoduje skutków finansowych dla zatrzymanego i jego rodziny.

Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia/zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez sprawcę przemocy w rodzinie

Ustawą z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, powszechnie nazywaną „nową ustawą antyprzemocową” wprowadzono zmiany m.in. w ustawie o Policji, dodając nowe

uprawnienie funkcjonariuszy Policji do izolowania sprawców przemocy w rodzinie od osób nią dotkniętych na czas znacznie dłuższy niż czas zatrzymania. Przepisy tejsze ustawy zaczęły obowiązywać od 30 listopada 2020 r.

Nowe uprawnienie polegające na wydaniu osobie stosującej przemoc w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub wydaniu zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia na **czas 14 dni** zostało uregulowane w art. 15 aa – art. 15 ak ustawy o Policji.

Zgodnie z art. 15 aa ust. 1 ustawy o Policji „**Policjant ma prawo** wydać wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „nakazem” lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „zakazem”.

Z przytoczonego przepisu wynika, że czynność ta jest fakultatywna i decyzję o zastosowaniu tej formy izolacji podejmuje policjant.

Wprowadzenie powyższego rozwiązania ma na celu szybkie odizolowanie osoby stosującej przemoc w rodzinie od osoby dotkniętej tą przemocą. Działania te mają za zadanie zapewnienie bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą bez konieczności opuszczenia przez nią lokalu mieszkalnego – „ucieczki z domu w sytuacji zagrożenia”. Uprawnienie nadane funkcjonariuszom Policji w oczywisty sposób rozszerza katalog środków izolacyjnych stosowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a przede wszystkim dotyczy ono sytuacji, kiedy nie podejmowano jeszcze czynności w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie. Powyższe uprawnienie funkcjonariuszy Policji jest realizowane w trybie pozaprocessowym.

Zgodnie z treścią art. 15 aa ust.1 ustawy o Policji, funkcjonariusz Policji ma prawo do wydania nakazu lub zakazu albo nakazu i zakazu wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie. W celu określenia osoby stosującej przemoc w rodzinie ustawodawca

w treści artykułu 15 aa ust. 1 ustawy o Policji wskazuje odwołanie do definicji przemocy w rodzinie określonej w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie rozumiemy jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u takiej osoby¹⁰. Natomiast za członka rodziny w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest uważana nie tylko osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 k.k., ale również inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca z osobą stosującą przemoc. Mając na uwadze powyższe za pierwszą przesłankę do wydania nakazu/zakazu należy uważać określenie zachowania jednej ze stron jako przemoc w rodzinie oraz zidentyfikowanie osoby dotkniętej przemocą i osoby stosującej przemoc w rodzinie.

Kolejną przesłanką jest stwierdzenie, że stosowana przez sprawcę przemoc stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą. Należy zwrócić uwagę na to, że w przypadku stosowania formy izolacji określonej w art. 15 aa ust. 1 ustawy o Policji nie jest konieczne stwierdzenie występowania bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego jak to jest w przypadku zatrzymań prewencyjnych określonych w art. 15 a i art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji.

W celu podjęcia decyzji o zasadności wydania nakazu lub zakazu albo nakazu i zakazu funkcjonariusz Policji sporządza kwestionariusz szacowania ryzyka w oparciu o przesłanki zawarte w art. 15a ust. 2 ustawy o Policji. Przesłanki te zostały wymienione w części rozdziału dotyczącej zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie w trybie art. 15 a ustawy o Policji.

Kwestionariusz szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służący stwierdzeniu zasadności zatrzymania lub wydania nakazu lub zakazu stanowi załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia

¹⁰ Ustawa z dnia 29 lipca 2009 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, art. 2.

26 listopada 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2105) w sprawie wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Kwestionariusz składa się z części A (**druk nr Mp – 114a**), wypełnianej w przypadku stosowania przemocy wobec osoby dorosłej oraz części B (**druk nr Mp – 114b**), wypełnianej w przypadku, gdy osobą dotkniętą przemocą w rodzinie jest dziecko.

Nakaz i zakaz mogą być stosowane łącznie i są natychmiast wykonalne. Zgodnie z art. 15 aa ust. 5 ustawy o Policji funkcjonariusz Policji wydając nakaz lub zakaz określa obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować. Przy określeniu obszaru lub odległości policjant bierze pod uwagę główną przesłankę wydanego nakazu lub zakazu jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy w rodzinie. Wydanie nakazu lub zakazu stosuję się do każdego lokalu służącego zaspokajaniu bieżących potrzeb mieszkaniowych. Nie ma znaczenia, która ze stron jest prawnym właścicielem, spadkobiercą czy też głównym najemcą lokalu.

Tryb, przebieg oraz sposób wykonywania czynności przez policjantów podczas wydawania nakazu opuszczenia mieszkania i zakazu zbliżania się do niego przez sprawcę przemocy w rodzinie określony został w art. 15 ab ustawy o Policji.

Nakaz lub zakaz może zostać wydany przez policjanta **podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie**, mogącej pochodzić m.in. od osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, a także kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

W sytuacji, gdy sprawca przemocy został zatrzymany w związku ze stwarzaniem bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia domowników i umieszczony w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych jednostki organizacyjnej Policji, **nakaz lub zakaz wydaje się bezpośrednio po jego zwolnieniu**¹¹. Czynność tą wykonuje policjant

¹¹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 15 ab.

wyznaczony przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji lub upoważnioną przez niego osobę. W przypadku sporządzenia kwestionariusza szacowania zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego przed czynnością zatrzymania osoby czynności tej nie powiela się przed wydaniem nakazu lub zakazu. Kwestionariusz szacowania ryzyka jest jednym z dokumentów stanowiących materiał uzasadniający czynność zatrzymania osoby na podstawie art. 15a ustawy o Policji, a także wydania nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się do niego przez sprawcę przemocy w rodzinie.

W ramach czynności uzasadniających wydanie nakazu lub zakazu w sytuacji powzięcia informacji o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie, stwarzającej zagrożenie dla życia i zdrowia osoby nią dotkniętej, funkcjonariusz Policji obligatoryjnie przesłuchuje w charakterze świadka osobę zgłaszającą. Ma prawo również przesłuchać w charakterze świadków inne osoby, w szczególności wszystkie osoby pełnoletnie dotknięte tą przemocą wspólnie zajmujące mieszkanie. Czynności te dokumentuje w protokole przesłuchania świadka (**druk nr Mp – 111**). Przesłuchanie to jest czynnością poza procesową i prowadzone jest w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, a świadkowie przed złożeniem zeznań pouczani są o treści art. 233 Kodeksu karnego. Osobie przesłuchiwanej przed rozpoczęciem czynności doręcza się pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach świadka w postępowaniu cywilnym (**druk nr Mp – 112**). W przesłuchaniu policjant dąży do ustalenia faktów świadczących o zasadności zastosowania nakazu lub zakazu oraz przesłanek do określenia obszaru i odległości od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc jest obowiązana zachować, takich jak wystąpienie okoliczności zagrażających życiu lub zdrowiu ludzkiemu. Funkcjonariusz Policji przy określaniu obszaru i odległości bierze pod uwagę ponadto: miejsce położenia wspólnie zajmowanego mieszkania, rodzaj nieruchomości, zagospodarowanie przestrzenne i infrastrukturę oraz inne okoliczności mogące mieć wpływ na stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Obszar lub odległość określane są w jednostkach miary lub za pomocą charakterystycznych, stałych obiektów lub punktów zagospodarowania przestrzennego¹².

W przypadku, gdy osobą posiadającą niezbędne informacje dotyczące występowania przemocy w rodzinie jest osoba, która nie ukończyła lat 15, a w szczególności gdy jest jedynym świadkiem zdarzenia, może być ona przesłuchana przez sąd opiekuńczy właściwy dla miejsca jej pobytu na wniosek Policji. Przesłuchanie to odbywa się w odpowiednio przystosowanych pomieszczeniach, a w czynnościach bierze udział prokurator oraz biegły psycholog. Może wziąć udział również osoba pełnoletnia wskazana przez małoletniego pod warunkiem, że nie będzie to ograniczało swobody wypowiedzi przesłuchiwanego małoletniego. Czynność ta dokumentowana jest poprzez sporządzenie protokołu oraz zapisu obrazu i dźwięku.

Jeżeli małoletni został wcześniej przesłuchany na okoliczność występowania przemocy w rodzinie w innej sprawie, sąd po zapoznaniu się z materiałami z tej czynności podejmuje decyzję, czy istnieje konieczność ponownego przesłuchania małoletniego. W przypadku odstąpienia od ponownego przesłuchania, sąd przekazuje Policji protokoły dotychczasowych przesłuchań małoletniego¹³.

Policja w celu ustalenia, czy zachodzą przesłanki do zastosowania nakazu lub zakazu, może wykonać również inne czynności, w tym wysłuchać osobę stosującą przemoc, wobec której nakaz lub zakaz ma być stosowany¹⁴. Wysłuchanie osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której stosowany jest nakaz lub zakaz lub nakaz i zakaz jest czynnością fakultatywną. Przeprowadzenie tej czynności może być uzależnione od czynników ograniczających świadomość osoby stosującej przemoc, takich jak wpływ alkoholu lub środków odurzających. Dokonanie tej czynności nie będzie możliwe do wykonania również wtedy, gdy nakaz lub zakaz wydawane będą

¹² Wytoczne nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, § 14.

¹³ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 15 ab.

¹⁴ Tamże.

pod nieobecność osoby stosującej przemoc w rodzinie. Czynność tę dokumentuje się w notatce urzędowej.

Przed wydaniem nakazu lub zakazu Policja może zwrócić się do innych instytucji lub organów z żądaniem o udzielenie informacji świadczących o istnieniu przesłanek do jego wydania.

Wzór nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia stanowi *złącznik nr 1 do Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 listopada 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2105) w sprawie wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (druk nr Mp - 113).*

Nakaz lub zakaz doręcza się niezwłocznie osobie stosującej przemoc w rodzinie oraz osobie dotkniętej tą przemocą. W przypadku gdy doręczenie nakazu lub zakazu osobie stosującej przemoc w rodzinie jest niemożliwe, np. z uwagi na jej nieobecność (sprawca przemocy w rodzinie oddalił się przed przybyciem patrolu) lub celowe unikanie kontaktu z Policją (nieotwieranie drzwi, będąc we wspólnie zajmowanym mieszkaniu), doręczenie uważa się za dokonane poprzez umieszczenie na drzwiach wspólnie zajmowanego mieszkania zawiadomienia o ich wydaniu. Wzmiankę o tym fakcie należy zawrzeć w nakazie lub zakazie¹⁵. W sytuacji, gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie świadomie odmawia przyjęcia nakazu lub zakazu, doręczenie uważa się za dokonane, co również dokumentujemy na oryginale nakazu lub zakazu.

Policja niezwłocznie doręcza odpis nakazu lub zakazu prokuratorowi oraz zawiadamia właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach

¹⁵ Wytoczne nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, § 15.

ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a gdy w mieszkaniu zamieszkują osoby małoletnie – także właściwy miejscowo sąd opiekuńczy¹⁶.

Wzór zawiadomienia o wydaniu nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wydanych wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie, umieszczonego na drzwiach mieszkania wobec niemożności doręczenia nakazu lub zakazu stanowi załącznik do *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1951) w sprawie wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, umieszczonego na drzwiach mieszkania (druk nr Mp – 108)*.

Czynność opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, wymaga sporządzenia protokołu, o czym mówi art. 15ae ustawy o Policji. Wzór protokołu stanowi załącznik do *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1985) w sprawie wzoru protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w związku z wydaniem nakaz lub zakazu (druk nr Mp – 109)*.

Protokół ten winien być podpisany przez osoby uczestniczące w czynnościach, a w przypadku niemożności złożenia podpisu lub odmowy jego złożenia przez osobę opuszczającą mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie, policjant zamieszcza informację o przyczynie braku podpisu.

Osoba, wobec której wydano nakaz lub zakaz ma prawo zabrać ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmioty osobistego użytku i służące do świadczenia pracy lub będące jej własnością zwierzęta domowe. Jednak w przypadku sprzeciwu osób współzamieszkujących, przedmioty te lub zwierzęta pozostawia się we wspólnie

¹⁶ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 15 ad.

zajmowanym mieszkaniu. Ewentualne roszczenia z tego tytułu możliwe są na drodze prawa cywilnego¹⁷.

Jeżeli osoba, wobec której wystosowano nakaz lub zakaz, w trakcie jego trwania zgłosi potrzebę zabrania ze wspólnie zajmowanego mieszkania mienia stanowiącego jej własność, w szczególności niezabrananych uprzednio przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub zwierząt domowych, może się to odbyć tylko jeden raz, wyłącznie w obecności policjanta, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie ma prawo brać udział w tej czynności, może również wyznaczyć do udziału w niej inną osobę¹⁸.

Zadaniem policjanta uczestniczącego w tej czynności jest zapewnienie ochrony życia, zdrowia i mienia wszystkich osób obecnych w trakcie realizacji czynności we wspólnie zajmowanym mieszkaniu i jego bezpośrednim otoczeniu. Policjant w notatce urzędowej dokumentuje czynności związane z ustaleniem terminu czynności zabrania rzeczy przez sprawcę przemocy w rodzinie ze wspólnie zajmowanego mieszkania jak również przebieg samej czynności.

Osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, opuszczając mieszkanie ma obowiązek pozostawienia w nim kluczy do mieszkania i pomieszczeń znajdujących się w jego bezpośrednim otoczeniu. W przypadku odmowy dobrowolnego opuszczenia mieszkania przez osobę, wobec której wydano nakaz lub zakaz, Policja ma prawo do zastosowania środków przymusu określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej służących do wyegzekwowania obowiązku. W przypadku odmowy pozostawienia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie kluczy do wspólnie zajmowanego mieszkania i pomieszczeń jego bezpośredniego otoczenia i wystąpienia okoliczności, z których wynika, że posiada je przy sobie, policjant w celu ochrony przed bezprawnymi zamachami na życie lub zdrowie osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, może dokonać

¹⁷ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 15 ae.

¹⁸ Tamże.

prewencyjnego sprawdzenia, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 9 ustawy o Policji. Fakt przeprowadzenia sprawdzenia prewencyjnego oraz odebrania w wyniku tej czynności kluczy do wspólnie zajmowanego mieszkania funkcjonariusz Policji dokumentuje w notatce urzędowej¹⁹.

Ponadto, zgodnie z art. 15af ustawy o Policji osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, jest obowiązana wskazać jednostce organizacyjnej Policji, której policjant wydał nakaz lub zakaz, adres miejsca pobytu, a także o ile to możliwe, numer telefonu, pod którym będzie dostępna oraz poinformować tę jednostkę Policji, o każdej zmianie adresu lub numeru. W tym przypadku policjant poucza osobę stosującą przemoc, że jeżeli zmieni adres pobytu i o tym fakcie nie poinformuje jednostki Policji na skutek czego nie odbierze korespondencji pod wskazanym wcześniej adresem lub nie stawi się we wskazanej jednostce organizacyjnej Policji w celu jej odbioru w ciągu 24 godzin od pozostawienia zawiadomienia, korespondencja zostanie uznana za doręczoną. Nie dotyczy to sytuacji kiedy miejsce pobytu tej osoby będzie znane Policji. Jeśli osoba stosująca przemoc w rodzinie wskazała miejsca pobytu i numer telefonu, pod którym będzie dostępna, policjant dokumentuje te informacje w notatce urzędowej.

Wzór zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, pozostawionego wobec niemożności doręczenia korespondencji stanowi załącznik do *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1986) sprawie wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia korespondencji (druk nr Mp – 110)*.

¹⁹ Wytoczne nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, § 17.

Zakres informacji udzielanych przez policjanta w trakcie czynności wydania nakazu lub zakazu został określony w art. 15ag ustawy o Policji.

Policjant, w przypadku wydania nakazu lub zakazu, informuje osobę dotkniętą przemocą w rodzinie o:

- 1) możliwości i sposobie złożenia żądania, aby sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, o którym mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 2) obowiązku wszczęcia przez organy ścigania, niezależnie od wydanego nakazu lub zakazu, postępowania karnego w związku z popełnieniem ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy i możliwości stosowania w toku prowadzonego postępowania środków zapobiegawczych, o których mowa w przepisach Kodeksu postępowania karnego;
- 3) możliwości uzyskania wsparcia we właściwym miejscowo ośrodku pomocy społecznej, specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i innych placówkach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie;
- 4) całodobowym ogólnopolskim telefonie dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) możliwości uzyskania pomocy udzielanej przez podmioty, które otrzymały dotacje z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, o którym mowa w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego oraz danych teleadresowych, najbliższych miejscowo dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, siedzib tych podmiotów i innych niezbędnych danych kontaktowych tych podmiotów. Policjant poucza osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, że jej dane zostaną przekazane najbliższemu miejscowo podmiotowi, o którym mowa w pkt. 5, w celu udzielenia pomocy, chyba że osoba ta nie wyrazi zgody. Doręcza osobie dotkniętej przemocą w rodzinie pisemne pouczenie o przysługujących jej prawach, w związku z wydaniem wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu lub zakazu (**druk nr Mp – 115**).

Poucza osobę stosującą przemoc w rodzinie, że jej dane zostaną przekazane właściwemu ze względu na miejsce jej pobytu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie, w celu podjęcia działań pozostających we właściwości powiatu na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, chyba że osoba ta nie wyrazi zgody.

Policjant poucza ponadto osobę stosującą przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz o przyczynach ich wydania oraz możliwości i sposobie złożenia zażalenia do sądu rejonowego właściwego miejscowo ze względu na miejsce położenia wspólnie zajmowanego mieszkania. W zażaleniu tym skarżący może domagać się zbadania prawidłowości prowadzenia czynności, zasadności oraz legalności wydanego nakazu lub zakazu. Zażalenie wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu lub zakazu, o czym w chwili doręczenia informuje się sprawcę przemocy, wręczając wraz z zakazem/nakazem formularz pouczenia (**druk nr Mp – 113**).

Złożone zażalenie rozpatrywane jest przez Sąd nie później niż w terminie 3 dni od dnia jego wpływu do Sądu. W przypadku uchylecia nakazu lub zakazu z uwagi na brak zasadności lub legalności, sąd niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, prokuratora, właściwą jednostkę Policji oraz zespół interdyscyplinarny. Natomiast w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, bezzasadności lub nielegalności informowany jest ponadto przełożony policjanta, który wydał nakaz lub zakaz.

Na funkcjonariuszach Policji ciąży obowiązek kontroli przestrzegania wydanego nakazu lub zakazu. Podczas trwania nakazu lub zakazu Policja przynajmniej trzykrotnie sprawdza, czy nakaz lub zakaz nie są naruszane przez osobę, wobec której zostały zastosowane i podejmuje niezbędne czynności. Pierwsze sprawdzenie należy przeprowadzić następnego dnia po wydaniu nakazu lub zakazu. Czynność tę przeprowadza policjant wyznaczony przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji lub upoważniona przez niego osoba. Drugie i trzecie sprawdzenie przeprowadza dzielnicowy realizujący w rodzinie zadania w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, a w przypadku jego nieobecności policjant wyznaczony przez kierownika

komórki organizacyjnej Policji lub upoważnioną przez niego osobę. Drugie i kolejne sprawdzenia powinny następować w odstępie co najmniej 3 dni²⁰.

Policja dokonuje również sprawdzenia w razie wydania przez sąd postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i bezpośredniego otoczenia lub zakazie zbliżania się do niego, którym nakaz lub zakaz zostały przedłużone.

Zastosowany przez Policję nakaz lub zakaz traci moc po upływie **czternastu dni** od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz zostały przedłużone²¹.

Nakaz lub zakaz traci również moc, w przypadku gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, została zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowano wobec niej środki zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, o czym prokurator zawiadamia pokrzywdzonego, osobę dotkniętą przemocą oraz właściwą jednostkę Policji.

Nakaz lub zakaz wydany przez Policję traci również swoją moc w przypadku uchylecia go przez sąd w związku ze stwierdzeniem bezzasadności lub nielegalności jego wydania.

²⁰ Wytoczne nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, § 22.

²¹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 15 ak.

Odpowiedzialność karna sprawcy przemocy w rodzinie w związku ze złamaniem nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Ustawa o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 30 kwietnia 2020 r. wprowadziła również zmiany w ustawach Kodeks wykroczeń i Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Zmiany te mówią o sankcjach karnych na jakie naraża się osoba stosująca przemoc w rodzinie łamiąca wydany nakaz lub zakaz oraz o trybie postępowania z takimi osobami.

W ustawie Kodeks wykroczeń dodano art. 66b, który stanowi:

„Kto nie stosuje się do:

- 1) wydanego przez Policję, na podstawie art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2020 r. poz. 360 i 956), lub Żandarmerię Wojskową, na podstawie art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 431 i 956), nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 2) postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz, o których mowa w pkt 1, został przedłużony,
- 3) postanowienia sądu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wydanego na podstawie art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218 i 956)
– podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.”

Z przepisu tego wynika, że osoba łamiąca nakaz lub zakaz wydany przez Policję, postanowienie sądu o zabezpieczeniu przedłużające nakaz lub zakaz wydany przez Policję oraz sądowe zobowiązanie do opuszczenia lokalu mieszkalnego lub zakaz zbliżania się do niego wydany na podstawie przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, popełnia wykroczenie zagrożone karą aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny.

Wprowadzona zmiana w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia polega na uzupełnieniu przepisu art. 90 o dodanie § 2a w brzmieniu:

„Postępowanie przyspieszone stosuje się także wobec sprawców wykroczenia, o którym mowa w art. 66b Kodeksu wykroczeń”.

Oba przepisy mają zapewnić skuteczność środków izolacyjnych stosowanych przez Policję i sąd wobec sprawców przemocy w rodzinie, a na Policji zaś ciąży obowiązek kontroli ich przestrzegania.

Rozdział 2.

Izolacja sprawców przemocy w rodzinie stosowana przez prokuraturę

Środki zapobiegawcze o charakterze izolacyjnym stosowane przez prokuraturę wobec sprawców przestępstw przy użyciu przemocy.

Zgodnie z art. 249 § 1 Kodeksu postępowania karnego celem stosowania środków zapobiegawczych jest zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania, a w wyjątkowych przypadkach także zapobiegnięcie popełnieniu przez podejrzanego nowego, ciężkiego przestępstwa. Ponadto powyższy artykuł wskazuje także, że środki zapobiegawcze można stosować tylko wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że podejrzany popełnił przestępstwo. W Kodeksie postępowania karnego znajduje się szeroki wachlarz możliwych do zastosowania środków zapobiegawczych. Tylko część z nich ma charakter izolacyjny sprawcy od ofiary i znajduje szczególne zastosowanie w odniesieniu do sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy wobec członków rodziny bądź osób wspólnie zamieszkujących. Do środków tych należą:

- tymczasowe aresztowanie – art. 250 k.p.k.;
- oddanie pod dozór Policji z obowiązkiem stosowania się do wymagań określonych w art. 275 § 1, 2 i 4 k.p.k w postaci:
 - zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami,
 - zakazu zbliżania się do określonych osób na wskazaną odległość,
 - zakazu przebywania w określonych miejscach,
 - innych ograniczeń swobody oskarżonego, niezbędnych do wykonywania dozoru.
- oddanie sprawcy pod dozór Policji zamiast tymczasowego aresztowania, pod warunkiem że sprawca w wyznaczonym terminie opuści lokal zajmowany wspólnie z pokrzywdzonym oraz określi miejsce swojego pobytu – art. 275 § 3 k.p.k.;

- nakazanie sprawcy okresowego opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że podejrzany ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa groził – art. 275 a k.p.k.

Warto przypomnieć, że w postępowaniu przygotowawczym środki zapobiegawcze stosuje prokurator. Wyjątkiem jest środek w postaci tymczasowego aresztowania, który może być orzeczony przez sąd na wniosek prokuratora. Z kolei w postępowaniu sądowym środki zapobiegawcze orzeka sąd aż do momentu wydania wyroku w sprawie.

Wydane przez prokuratora lub sąd postanowienie w przedmiocie środków zapobiegawczych są wykonalne od chwili wydania. Na wydane przez prokuratora postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy, które nie wstrzymuje wykonania postanowienia prokuratora. Sąd jednak, który je wydał lub sąd powołany do rozpoznania zażalenia może wstrzymać wykonanie wydanego postanowienia.

W niniejszym rozdziale scharakteryzowane zostaną jedynie te środki o charakterze izolacyjnym, które najczęściej znajdują zastosowanie w postępowaniu karnych prowadzonych wobec sprawców przestępstw przy użyciu przemocy wobec członków rodziny.

1. Tymczasowe aresztowanie

Tymczasowe aresztowanie jest najbardziej dotkliwym ze środków zapobiegawczych jaki można zastosować wobec podejrzanego lub oskarżonego. Jak wskazano we wstępie, decyzję o zastosowaniu tego środka orzeka sąd na wniosek prokuratora. Nadrzędnym celem stosowania tego środka zapobiegawczego jest zapewnienie prawidłowego toku postępowania. Sąd przy orzekaniu tymczasowego aresztowania musi wziąć pod uwagę dowody przedstawione we wniosku przez prokuratora, wskazujące na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo, okoliczności przemawiające za istnieniem zagrożeń dla prawidłowego toku postępowania lub

możliwości popełnienia przez oskarżonego nowego, ciężkiego przestępstwa²². Dodatkowo przesłanki dotyczące zastosowania tymczasowego aresztowania i innych środków zapobiegawczych zostały ujęte w art. 258 § 1 ust. 1 i 2 k.p.k. Wskazują one na fakultatywność zastosowania tymczasowego aresztowania, gdy zachodzi uzasadniona obawa ucieczki lub ukrycia się oskarżonego, zwłaszcza wtedy, gdy nie można ustalić jego tożsamości albo nie ma on w kraju stałego miejsca pobytu. Ponadto środek ten może być zastosowany, gdy istnieje uzasadniona obawa, że oskarżony będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań lub wyjaśnień albo w inny bezprawny sposób utrudniał postępowanie karne. Szczególna przesłanka dotycząca zastosowania tego środka została wskazana w art. 258 § 2 k.p.k, gdzie potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania może być uzasadniona groźącą oskarżonemu surową karą (zbrodnia lub występki zagrożony karą pozbawienia wolności na co najmniej 8 lat). Ujemne przesłanki do zastosowania przedmiotowego środka są określone w art. 259 k.p.k. i wskazują na odstąpienie od zastosowania tego środka w okolicznościach zagrażających życiu lub zdrowiu oskarżonego, a także przypadki, gdy tymczasowe aresztowanie pociągałoby wyjątkowo ciężkie skutki dla oskarżonego lub jego najbliższej rodziny. Tymczasowego aresztowania nie stosuje się także, gdy na podstawie okoliczności sprawy można przewidywać, że sąd orzeknie w stosunku do oskarżonego karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem lub karę łagodniejszą, a także gdy popełniony czyn zagrożony jest karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą roku.

Warto zauważyć, że Sąd wydając postanowienie o zastosowaniu tego środka powinien wyjaśnić, dlaczego nie uznano za wystarczające zastosowanie innego środka zapobiegawczego. Zasadniczy czas zastosowania opisywanego środka zapobiegawczego w postępowaniu przygotowawczym wynosi do 3 miesięcy. Może on zostać wydłużony maksymalnie do 12 miesięcy²³.

²² Ustawa z dnia 7 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, art. 250 § 2a.

²³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, art. 263 § 1 i 2.

2. Dozór Policji z zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami.

Na podstawie art. 275 Kodeksu postępowania karnego oskarżonego można oddać pod dozór Policji. Oddany pod dozór ma obowiązek stosowania się do wymagań zawartych w postanowieniu sądu lub prokuratora. Obowiązek ten może polegać na zakazie opuszczania określonego miejsca pobytu, zgłaszaniu się do organu dozoru-jącego w określonych odstępach czasu, zawiadamianiu go o zamierzonym wyjeździe oraz o terminie powrotu, zakazie kontaktowania się z pokrzywdzonym lub z innymi osobami, zakazie zbliżania się do określonych osób na wskazaną odległość, zakazie przebywania w określonych miejscach, a także na innych ograniczeniach swobody oskarżonego, niezbędnych do wykonywania dozoru.

Oddany pod dozór Policji ma obowiązek stawiania się we wskazanej jednostce organizacyjnej Policji z dokumentem stwierdzającym tożsamość, wykonywania poleceń mających na celu dokumentowanie przebiegu dozoru oraz udzielania informacji koniecznych dla ustalenia, czy stosuje się on do wymagań nałożonych w postanowieniu sądu lub prokuratora. W celu uzyskania takich informacji można wzywać oskarżonego do stawienia się w wyznaczonym terminie.

Przedmiotowy środek zapobiegawczy często jest stosowany wraz z zakazem zbliżania się do pokrzywdzonego na wskazaną odległość, wspólnie stanowiąc przy zastosowaniu dozoru Policji uzupełnienie dla środka zapobiegawczego w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą.

3. Dozór Policji z zakazem zbliżania się na określoną odległość.

W artykule 275 § 2 Kodeksu postępowania karnego wymienione są poszczególne obowiązki, które mogą być ujęte w postanowieniu sądu lub prokuratora w związku z zastosowaniem dozoru Policji. Jednym z takich obowiązków jest zakaz zbliżania się do wskazanej osoby na określoną odległość. Warto w tym miejscu przytoczyć § 92 ust. 6 Wytycznych nr 3 KGP z dnia 30 sierpnia 2017 roku w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów, gdzie jest wskazane,

że Policja występując do prokuratora o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci dozoru Policji, powinna wskazać odpowiednie w danym przypadku obowiązki podejrzanego, w tym m.in. obowiązek zakazu zbliżania się do określonych osób na wskazaną odległość. Istotnym jest, aby prokurator wydając postanowienie o zastosowaniu przedmiotowego środka wskazał odległość na jaką nie może zbliżyć się podejrzany do pokrzywdzonego. Powinna to być odległość nie budząca wątpliwości oraz gwarantująca pokrzywdzonemu poczucie bezpieczeństwa, zarówno fizycznego jak i psychicznego. Zasadnym zatem wydaje się być określenie tej odległości liczonej w setkach metrów.

Przedmiotowy środek zapobiegawczy jest spójny ze środkiem karnym wskazanym w art. 39 pkt. 2b Kodeksu karnego, tj. zakazem zbliżania się do określonych osób, a także z obowiązkiem probacyjnym wskazanym w art. 72§. 1 pkt. 7a k.k. W przypadku zastosowania środka zapobiegawczego w postaci dozoru z zakazem zbliżania się na określoną odległość istnieje możliwość, że zakaz ten mógłby przekształcić się w obowiązek orzeczony w postaci środka karnego bądź probacyjnego i mógłby być kontynuowany przez czas określony w wyroku. Wówczas na poczet orzeczonych środków karnych ujętych w art. 39 pkt. 2-3 k.k. zalicza się okres rzeczywistego ich stosowania odpowiadających im rodzajowo środków zapobiegawczych²⁴.

4. Dozór Policji w miejsce niezastosowanego tymczasowego aresztowania, pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Kolejnym środkiem zapobiegawczym o charakterze izolacyjnym jest dozór Policji, orzekany w miejsce niezastosowanego tymczasowego aresztowania, pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. Aby móc zastosować ten środek muszą zostać spełnione następujące warunki:

- a) zachodzą przesłanki do zastosowania tymczasowego aresztowania, które są wskazane w art. 258 Kodeksu postępowania karnego. Należą do nich:

²⁴ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, art. 63 § 3.

- uzasadniona obawa ucieczki lub ukrycia się oskarżonego, zwłaszcza wtedy, gdy nie można ustalić jego tożsamości albo nie ma on w kraju stałego miejsca pobytu,
 - uzasadniona obawa, że oskarżony będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań lub wyjaśnień albo w inny bezprawny sposób utrudniał postępowanie karne,
 - groźba surowej kary – jeżeli oskarżonemu zarzuca się popełnienie zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, albo gdy sąd pierwszej instancji skazał go na karę pozbawienia wolności nie niższą niż 3 lata, potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania może być uzasadniona grożącą oskarżonemu surową karą,
- b) podejrzanemu postawiono zarzut o przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej na szkodę osoby najbliższej albo innej osoby zamieszkującej wspólnie ze sprawcą,
- c) oskarżony w wyznaczonym terminie opuści lokal zajmowany wspólnie z pokrzywdzonym,
- d) oskarżony określi miejsce swego pobytu.

Środek ten stosuje prokurator, a po wniesieniu aktu oskarżenia – sąd. Istnieje możliwość, że także sąd w postępowaniu przygotowawczym będzie stosował ten środek, w sytuacjach, gdy nie uwzględni wniosku o tymczasowe aresztowanie, uznając że pomimo istnienia przesłanek do jego zastosowania wystarczające będzie orzeczenie dozoru²⁵.

5. Nakaz opuszczenia przez sprawcę przemocy w rodzinie lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Środek zapobiegawczy w postaci nakazu opuszczenia przez sprawcę przemocy w rodzinie lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym został

²⁵ *Informator dla Sędziów, Prokuratorów i Kuratorów Sądowych dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie*, s. 74.

do Kodeksu postępowania karnego ustawą nowelizującą *ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* w roku 2010.

Na podstawie art. 275a § 1 k.p.k., tytułem środka zapobiegawczego można nakazać oskarżonemu o przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej opuszczenie lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa groził. W postępowaniu przygotowawczym środek ten stosowany jest na wniosek Policji albo z urzędu. Przedmiotowy nakaz może być także zastosowany wobec osoby, która popełniła przestępstwo przy użyciu przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej i została zatrzymana na podstawie art. 244 § 1a lub 244 § 1b Kodeksu postępowania karnego. W takim przypadku, gdy zachodzą podstawy do zastosowania tego środka zapobiegawczego, obowiązkiem Policji jest niezwłoczne, nie później niż przed upływem 24 godzin od chwili zatrzymania osoby podejrzanej, wystąpienie z wnioskiem do prokuratora o zastosowanie tego środka zapobiegawczego, który powinien być rozpoznany przed upływem 48 godzin od chwili zatrzymania²⁶.

Zatrzymanie osoby przez Policję nie jest warunkiem koniecznym do zastosowania tego środka zapobiegawczego. Może on być zastosowany bez zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub po zwolnieniu osoby, jeżeli była w przeszłości zatrzymywana. Warto tutaj zaznaczyć, że status prawny lokalu i tytuł do zamieszkania czy też zameldowanie w nim z punktu widzenia zasadności zastosowania powyższego środka nie ma znaczenia. Z punktu widzenia prawnego może być on zastosowany wobec jedynego właściciela budynku. Przy stosowaniu tego środka warto rozważyć zastosowanie środków, które mogą stanowić swoiste uzupełnienie, tj. zakazu zbliżania się lub kontaktowania się z pokrzywdzonym, które są określone odpowiednio w artykułach 275 § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego. Wydając postanowienie o nakazie opuszczenia przez oskarżonego lokalu mieszkalnego można,

²⁶ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, art. 275a § 1-4.

na wnioszek oskarżonego, wskazać mu miejsce pobytu w placówkach zapewniających miejsce noclegowe. Placówkami wskazanymi do umieszczenia oskarżonego nie mogą być placówki pobytu ofiar przemocy w rodzinie. Rejestr takich placówek prowadzi wojewoda, a ich wykaz można znaleźć na stronach internetowych wojewodów lub w wojewódzkich dziennikach urzędowych, gdzie są publikowane corocznie najpóźniej do dnia 30 czerwca każdego roku. Nakaz opuszczenia przez sprawcę lokalu mieszkalnego można stosować na okres nie dłuższy niż 3 miesiące²⁷. Gdy istnieje potrzeba jego kontynuacji prokurator powinien wystąpić z wnioskiem do sądu, który może podjąć decyzję o przedłużeniu jego zastosowania na kolejne okresy, każdorazowo nieprzekraczające trzech miesięcy.

W przypadku podjęcia przez sąd decyzji o przedłużeniu nakazu wówczas może on być stosowany aż do wydania prawomocnego wyroku skazującego. W takiej sytuacji sąd ma możliwości kontynuacji stosowania nakazu w ramach orzeczonego środka karnego lub probacyjnego, którego czas powinien być zaliczony na jego poczet z okresu stosowania ww. środka zapobiegawczego.

Przepisy regulujące i określające służbę policjantów nie wskazują jednoznacznie trybu postępowania funkcjonariuszy w przypadku zastosowania omawianego środka zapobiegawczego. Zasadnym i logicznym wydaje się wdrożenie procedur i zasad postępowania zaczerpniętych z uprawnień przysługujących policjantom dotyczących wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania lub zakazu zbliżania się do niego, które zostały opisane w poprzednich rozdziałach niniejszej publikacji i wynikają z ustawy o Policji. Opisane procedury powinny zapewnić osobie dotkniętej przemocą bezpieczeństwo oraz ochronę nie tylko przed agresywnym zachowaniem sprawcy ale także przed próbami obarczenia winą czy też manipulacjami emocjonalnymi.

²⁷ S. Spurek, *Izolacja sprawcy od ofiary. Instrumenty przeciwdziałania przemocy w rodzinie*, s. 275.

Rozdział 3.

Izolacja sprawcy przemocy w rodzinie stosowana przez sąd w sprawach karnych

I. Środki karne o charakterze izolacyjnym stosowane przez sąd wobec sprawców przestępstw przy użyciu przemocy w rodzinie.

W przypadku orzeczenia wyroku skazującego za popełnione przestępstwo sąd może orzec wobec skazanego karę grzywny, ograniczenia wolności oraz pozbawienia wolności, w skrajnych przypadkach nawet na 25 lat bądź dożywotnio. Ponadto Kodeks karny daje możliwość wymierzenia dodatkowej dolegliwości wobec skazanego w postaci zastosowania środków karnych, które przede wszystkim mają na celu zapobiegać ponownemu popełnieniu przestępstw oraz prowadzić do naprawienia wyrządzonej szkody na rzecz osoby pokrzywdzonej lub do odebrania korzyści, które zostały nabyte w drodze przestępstwa. W odniesieniu do sprawców przemocy w rodzinie Kodeks karny przewiduje szeroki katalog środków o charakterze izolującym sprawcę od ofiary, które wymienione są w art. 39 Kodeksu karnego. Należą do nich:

1. obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 39 pkt. 2b k.k.);
2. zakaz kontaktowania się z określonymi osobami (art. 39 pkt 2b k.k.);
3. zakaz zbliżania się do określonych osób (art. 39 pkt 2b k.k.);
4. nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 39 pkt 2e k.k.).

Środki karne można stosować pojedynczo lub łącznie. W tym drugim przypadku zastosowanie więcej niż jednego środka karnego może być zasadne z uwagi na uzupełniający się charakter w stosunku do osoby skazanej. Warto zaznaczyć, iż środki karne mogą być zastosowane wyłącznie wobec osób skazanych. Nie można ich zatem zastosować w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego²⁸. Istotnym

²⁸ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, art. 41a § 1-3.

jest, że sąd w przypadku orzeczenia środka karnego po uprzednio zastosowanym odpowiadającym mu pod względem rodzajowym środka zapobiegawczym zalicza okres jego stosowania.

Na poczet orzeczonych środków karnych, które zostały wymienione powyżej, zalicza się okres rzeczywistego ich stosowania odpowiadających im rodzajowo środków zapobiegawczych, które są wymienione w art. 275 Kodeksu postępowania karnego. Wyjątkiem, kiedy ten okres nie będzie wliczany, jest środek zapobiegawczy z art. 275a k.p.k. dotyczący nakazu opuszczenia przez sprawcę lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym²⁹. Zgodnie z artykułem 181a Kodeksu karnego wykonawczego nadzór nad wykonywaniem środków karnych powierza się zawodowemu kuratorowi sądowemu. Na podstawie artykułu 84 § 1 Kodeksu karnego sąd ma możliwość uznania orzeczonych środków karnych za wykonane po upływie połowy okresu, na który je orzeczono. Warunkami skrócenia obowiązywania zastosowanego środka jest przestrzeganie porządku prawnego oraz wykonywanie orzeczonego środka przynajmniej przez 1 rok.

Jeżeli skazany nie stosuje się do orzeczonego środka karnego, wówczas popełnia przestępstwo z art. 244 Kodeksu karnego, które ścigane jest z urzędu i zagrożone jest karą do 3 lat pozbawienia wolności.

1. Obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach.

Środek karny w postaci obowiązku powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach ujęty jest w art. 39 pkt. 2 b Kodeksu karnego. Warunki jego zastosowania zostały z kolei opisane w art. 41a § 1 Kodeksu karnego. Zgodnie z tym artykułem sąd może orzec taki obowiązek w razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym zwłaszcza przemocy wobec osoby najbliższej. Przedmiotowy obowiązek może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach

²⁹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, art. 63 § 3.

czasu. Środek ten ma zastosowanie, gdy istnieją obiektywne przesłanki i obawy wskazujące na to, że osoba skazana będzie pojawiała się w miejscach, w których przebywa osoba pokrzywdzona regularnie i cyklicznie. Oprócz miejsca zamieszkania mogą to być takie miejsca jak: miejsce pracy, nauki czy też miejsce spędzania czasu wolnego. Intencją zastosowania tego środka jest niedopuszczenie do stosowania dalszej przemocy psychicznej wobec pokrzywdzonego. Samo bowiem pojawienie się skazanego w miejscach pobytu osoby pokrzywdzonej może wiązać się z próbą wzbudzenia poczucia winy czy też nawet zastraszenia.

Sąd orzeka zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, w razie skazania na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Zakaz lub nakaz może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, a zakaz zbliżania się do określonych osób – również kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego³⁰.

W razie orzeczenia nakazu okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym za przestępstwa określone w rozdziałach XXV (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości) i XXVI (przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece) sąd orzeka na ten sam okres zakaz zbliżania się do pokrzywdzonego. Orzekając zakaz zbliżania się do określonych osób, sąd wskazuje odległość od osób chronionych, którą skazany obowiązany jest zachować. Orzekając nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, sąd określa termin jego wykonania³¹.

W sprawach dotyczących popełnienia przestępstw przy użyciu przemocy w rodzinie środek ten najczęściej ma zastosowanie fakultatywne, będąc swoistym uzupełnieniem

³⁰ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, art. 41a.

³¹ Tamże.

dla środków w postaci orzeczenia zakazu zbliżania się lub kontaktowania się, które już znacznie ograniczają możliwości działania sprawcy.

Obowiązek powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach orzekany jest w latach, od 1 roku do lat 15. W niektórych przypadkach, gdy sprawca został ponownie skazany za przestępstwo przy użyciu przemocy, która była skierowana przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności małoletniego, a środek ten był zastosowany obligatoryjnie na zasadach określonych w art. 41a § 3, sąd może orzec przedmiotowy środek dożywotnio.

2. Zakaz kontaktowania się z określonymi osobami.

Środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z określonymi osobami jest środkiem odpowiadającym rodzajowo środkowi zapobiegawczemu, który został wskazany w art. 275 § 2 Kodeksu postępowania karnego, tj. dozorowi Policji z zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami. Podstawę do orzekania tego środka stanowi art. 39 pkt 2b Kodeksu karnego. Może on zostać orzeczony między innymi w przypadku skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego lub inne przestępstwo przeciwko wolności oraz w razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym zwłaszcza przemocy wobec osoby najbliższej. Przedmiotowy środek karny może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu.

Art. 41 a § 2 Kodeksu karnego wskazuje przypadki, w których środek ten jest orzekany obligatoryjnie. Dzieje się tak, gdy sprawca zostaje skazany wyrokiem bez warunkowego zawieszenia za przestępstwa przy użyciu przemocy przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Warto zauważyć, że środek ten jest orzekany przez sądy w latach, a jego wymiar może wynosić od 1 roku do 15 lat. Jeżeli sprawca ponownie zostanie skazany za przestępstwo przeciwko wolności

seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, a przedmiotowy środek orzeczony był obligatoryjnie, wówczas sąd może go orzec dożywotnio³².

Sąd decydując się na orzeczenie tego środka powinien określić oraz wskazać jakie środki komunikowania się są zabronione. W zależności od indywidualnego charakteru każdej sprawy mogą to być kontakty osobiste, telefoniczne czy też przy wykorzystaniu Internetu. Bez wątpienia najbardziej skuteczną formą owego środka byłoby orzeczenie go w formule obejmującej zakaz kontaktowania się w jakikolwiek sposób. Ponadto konieczne jest, aby sąd wskazał osoby, z którymi skazany sprawca nie może nawiązywać kontaktu. Warto zauważyć, że oprócz osoby pokrzywdzonej osobami objętymi zakazem kontaktowania się mogą być także świadkowie, którzy złożyli zeznania obciążające sprawcę przestępstwa.

W przypadku zastosowania tego środka należy wziąć pod uwagę sytuację rodzinną osoby skazanej w przypadku posiadania małoletnich dzieci. Aby uniknąć nieporozumień wydaje się konieczne szczegółowe określenie zasad oraz warunków kontaktowania się z dziećmi, po uprzednim zasięgnięciu opinii i uzyskaniu dokumentacji z wydziału rodzinnego właściwego miejscowo sądu w odniesieniu do sprawowania władzy rodzicielskiej.

3. Zakaz zbliżania się do określonych osób.

Założeniem zastosowania przez sąd środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do określonych osób jest ochrona oraz zabezpieczenie osób przed ewentualnym stosowaniem przemocy fizycznej bądź psychicznej przez skazanego. Istotne jest, że ta forma zabezpieczenia może dotyczyć nie tylko osób pokrzywdzonych przez osobę skazaną, ale także innych osób, które na przykład swoimi zeznaniami obciążęły osobę skazaną. Warto ponownie zauważyć, iż środek ten może stanowić uzupełnienie dla innych środków karnych wymienionych w art. 39 pkt. 2b Kodeksu karnego, tj. zakazu przebywania w określonych środowiskach i zakazu kontaktowania się z określonymi osobami. Wymienione środki karne, pomimo że są ujęte w jednym

³² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, art. 41a § 2 i 3.

artykule Kodeksu karnego, obejmują odrębne obszary w procesie ochrony osób przed działaniem osoby skazanej.

Sąd orzekając przedmiotowy środek powinien wskazać osoby z imienia i nazwiska, także powinien wskazać odległość od osób chronionych, którą skazany obowiązany jest zachować³³. Powinna to być odległość gwarantująca bezpieczeństwo nie tylko pod względem fizycznym, ale i psychicznym. Przy orzekaniu przez sądy wskazanego środka, najczęściej stosowane są odległości liczone w setkach metrów od osoby chronionej. Wyznaczona w orzeczeniu odległość powinna być możliwa do oceny zarówno przez osobę objętą ochroną jak i skazanego, który w razie niezastosowania się do zakazu będzie ponosił odpowiedzialność za popełnione przestępstwo z art. 244 Kodeksu karnego.

W przypadku gdy zastosowano wobec skazanego rodzajowo odpowiadający środek zapobiegawczy, sąd w orzeczeniu powinien zaliczyć okres jego stosowania na poczet orzeczonego środka karnego.

4. Nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Środek karny w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym został wskazany w art. 39 pkt. 2e Kodeksu karnego i może być orzekany wobec osób skazanych za umyślne przestępstwa z użyciem przemocy, w tym przemocy przeciwko osobie najbliższej. Podobnie jak w przypadku poprzednio opisanych środków, jest on orzekany obligatoryjnie w razie skazania na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. W przypadku orzeczenia przedmiotowego środka istotne jest, że środek ten jest absolutnie niezależny od kwestii własnościowych lokalu. Jeśli chodzi o okres stosowania wymienionego środka to artykuł 43 § 1 Kodeksu karnego wskazuje, że stosuje się go na okres od 1 roku do lat 10, warto jednak zauważyć, że środek ten nie może być orzeczony dożywotnio.

³³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, art. 41a § 4.

Należy zaznaczyć, że w przypadku uprzedniego zastosowania środka zapobiegawczego w postaci nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego, sąd wobec skazanego nie może zaliczyć okresu jego obowiązywania na poczet środka karnego.

Nadzór nad wykonywaniem zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakazu okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym powierza się zawodowemu kuratorowi sądowemu.

W sprawach związanych z wykonywaniem zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakazu okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym właściwy jest sąd rejonowy, w którego okręgu ustalono miejsce pobytu skazanego³⁴.

W niniejszym rozdziale wskazano i scharakteryzowano środki karne o charakterze izolacyjnym, które mogą być orzeczone przez sąd wobec osób skazanych za popełnione przestępstwa przy użyciu przemocy wobec osób najbliższych. Warto przypomnieć, że w przypadku niestosowania się przez skazanego do orzeczonego środka karnego mamy do czynienia z przestępstwem określonym w art. 244 Kodeksu karnego zagrożonym karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

II. Środki probacyjne o charakterze izolacyjnym stosowane przez sąd wobec sprawców przestępstw z użyciem przemocy w rodzinie.

W artykuł 72 Kodeksu karnego wymienione zostały obowiązki probacyjne, które można zastosować wobec osoby skazanej lub osoby, wobec której warunkowo umorzono postępowanie. W katalogu obowiązków probacyjnych możemy wyróżnić obowiązki, które znajdują zastosowanie w odniesieniu do sprawców przemocy w rodzinie, zarówno o charakterze izolacyjnym, jak i mające na celu doprowadzenie do zmiany

³⁴ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny wykonawczy, art. 181a.

zachowania sprawcy poprzez poddanie się terapii czy udział w programach korekcyjno-edukacyjnych. Warto także nadmienić, że istotnym warunkiem zastosowania środków probacyjnych jest pozytywna prognoza kryminologiczna, której zadaniem jest ocena zachowania i postawy osoby, dająca obiektywne przesłanki do poprawy swojego zachowania w przyszłości.

Wśród obowiązków probacyjnych o charakterze izolacyjnym możemy wyróżnić:

- obowiązek powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 72 § 1 pkt. 7 k.k.);
- obowiązek powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób (art. 72 § 1 pkt. 7a k.k.);
- obowiązek powstrzymywania się od zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób (art. 72 § 1 pkt. 7a k.k.);
- obowiązek opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 72 § 1 pkt. 7b k.k.);

Wymienione obowiązki probacyjne znajdują swoje odpowiedniki rodzajowe w środkach karnych, które zostały opisane w poprzednim rozdziale i nie ma potrzeby ich ponownego charakteryzowania. Warto zwrócić uwagę, że sąd może orzec jednocześnie kilka obowiązków probacyjnych wobec jednego sprawcy, szczególnie wtedy gdy obowiązki te uzupełniają się wzajemnie.

Tak jak wspomniano, powyższe obowiązki mogą być orzekane w przypadkach skazania sprawcy z warunkowym zawieszeniem kary, a także w przypadku warunkowego umorzenia postępowania. Należy jednak podkreślić, że obowiązkowi probacyjnego polegającego na powstrzymaniu się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach nie orzeka się przy zastosowaniu warunkowego umorzenia postępowania. W przypadku niestosowania się do orzeczonych obowiązków probacyjnych, sąd na podstawie art. 75 § 2 k.k. ma możliwość zarządzenia wykonania zawieszony kary. Nadzór nad wykonywaniem obowiązków probacyjnych sprawuje kurator sądowy, który w trakcie czynności nadzorczych uzyskuje od skazanego informacje o sposobie wykonywania nałożonych obowiązków oraz dokonuje ich weryfikacji. Ponadto

kurator sądowy może zwrócić się do osób pokrzywdzonych, podmiotów, instytucji lub właściwych urzędów z prośbą o udzielenie informacji o sposobie wykonywania przez skazanego orzeczonych obowiązków.

Kwestie dotyczące zarządzania wykonania kary warunkowo zawieszanej zostały określone w art. 75 Kodeksu karnego.

W art. 75 § 1 Kodeksu karnego jest mowa o tym, że sąd zarządza wykonanie kary, jeżeli skazany w okresie próby popełnił podobne przestępstwo umyślne, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Kolejno w art. 75 § 1a Kodeksu karnego zostały określone przypadki, w jakich zarządza się wykonania kary wobec osoby skazanej za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej. „Sąd zarządza wykonanie kary, jeżeli skazany za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub innej osoby małoletniej zamieszkujących wspólnie ze sprawcą w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, ponownie używając przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub innej osoby małoletniej zamieszkujących wspólnie ze sprawcą”.

Sąd może zarządzić wykonanie kary, jeżeli skazany w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, w szczególności gdy popełnił inne przestępstwo niż określone w § 1 albo jeżeli uchyla się od uiszczenia grzywny, od dozoru, wykonania nałożonych obowiązków lub orzeczonych środków karnych, środków kompensacyjnych lub przepadku. Sąd zarządza wykonanie kary, jeżeli powyższe okoliczności zaistnieją po udzieleniu skazanemu pisemnego upomnienia przez sądowego kuratora zawodowego, chyba że przemawiają przeciwko temu szczególne względy.

Sąd może również zarządzić wykonanie kary, jeżeli skazany po wydaniu wyroku, lecz przed jego uprawomocnieniem się, rażąco narusza porządek prawny, a w szczególności gdy w tym czasie popełnił przestępstwo. Sąd może, uwzględniając dotychczasowy przebieg próby, a w szczególności wykonanie nałożonych obowiązków,

skrócić orzeczoną karę, nie więcej jednak niż o połowę. Zarządzenie wykonania kary nie może nastąpić później niż w ciągu 6 miesięcy od zakończenia okresu próby³⁵.

³⁵ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, art. 75.

Rozdział 4.

Izolacja sprawcy przemocy w rodzinie stosowana przez sąd w postępowaniu cywilnym

Wymieniona w poprzednich rozdziałach niniejszego opracowania ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw z 10 czerwca 2010 r. wprowadziła możliwość orzekania przez sądy na drodze postępowania cywilnego nakazu opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy w rodzinie. Warunkiem wydania przez sąd nakazu, o którym mowa w art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest złożenie uzasadnionego wniosku przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie lub przez osobę ją reprezentującą (pełnomocnika, przedstawiciela ustawowego lub prawnego).

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw wprowadziła nowelizację przepisu art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który obecnie brzmi:

„Jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkanie, osoba dotknięta tą przemocą może żądać, aby sąd właściwy według przepisów z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał go do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżenia się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.”

W przedmiotowym przepisie wskazano, że sąd nakaz lub zakaz wystosować może również, gdy:

1. osoba dotknięta przemocą w rodzinie opuściła wspólnie zajmowane mieszkanie z powodu stosowania wobec niej przemocy w tym mieszkaniu,
2. członek rodziny stosujący przemoc w rodzinie opuścił wspólnie zajmowane mieszkanie,

3. małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu oraz inna osoba stosująca przemoc w rodzinie, okresowo lub nieregularnie przebywa w mieszkaniu wspólnie z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie³⁶.

W przypadku wystosowania przez sąd nakazu lub zakazu skutkującego opuszczeniem miejsca zamieszkania przez sprawcę przemocy w rodzinie, zgodnie z art. 11a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na osobę pełnoletnią, która pozostała w mieszkaniu nakładany jest obowiązek ponoszenia opłat za dostawy do tego mieszkania energii elektrycznej, gazu, wody oraz odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych oraz czynsz lub koszty bieżącego zarządzania nieruchomością, chyba że względem niej osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana do świadczeń alimentacyjnych³⁷. Powyższy obowiązek ciąży na osobie wspólnie zamieszkującej również w przypadku wystosowania nakazu lub zakazu albo nakazu i zakazu przez funkcjonariuszy Policji na podstawie art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz funkcjonariuszy żandarmerii wojskowej na podstawie art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych.

Składając wniosek do sądu osoba wnioskująca jest zobowiązana wykazać, że członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie. W tym celu konieczne jest wskazanie zachowań sprawcy przemocy w rodzinie odwołując się do definicji przemocy w rodzinie określonej w art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wnioskujący powinien wykazać, że sprawca – członek rodziny poprzez działanie lub zaniechanie umyślnie narusza jej prawa lub dobra osobiste w tym godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodując szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Niewątpliwie o uciążliwości stosowanej

³⁶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, art. 11a.

³⁷ Tamże.

przemocy będą świadczyły jej formy i metody stosowania, a także natężenie zachowań przemocowych oraz stałe poczucie zagrożenia osoby dotkniętej przemocą.

Zastosowanie powyższego środka izolacyjnego nie jest zależne od tego, kto jest właścicielem czy też najemcą lokalu mieszkalnego gdyż w przepisie art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, mowa jest jedynie o „wspólnie zajmowanym mieszkaniu”.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wprowadzona ustawą o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 30 kwietnia 2020 r., rozszerzyła zakres wydawanego nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania o nakaz opuszczenia jego najbliższego otoczenia i zakaz zbliżania się do tego mieszkania i najbliższego otoczenia, podobnie jak to ma miejsce w przypadku nakazów i zakazów stosowanych przez Policję.

Złożenie i rozpatrzenie wniosku o zobowiązanie sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego otoczenia i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się.

Zgodnie z art. 560³⁸ ustawy Kodeks postępowania cywilnego wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, może być złożony na urzędowym formularzu³⁸. Druk formularza stanowi załącznik do *Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.*

Na przedmiotowym druku może zostać złożony wniosek o:

³⁸ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.

- zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- udzielenie zabezpieczenia przez przedłużenie obowiązywania nakazu lub zakazu wydanych uprzednio przez Policję lub Żandarmerię Wojskową,
- udzielenie zabezpieczenia w przypadku, gdy nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia ani zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia nie były uprzednio wydane przez Policję lub Żandarmerię Wojskową³⁹.

Formularz zawiera informacje dla wnioskodawcy o rodzajach wniosków dowodowych jakie mogą zostać złożone w celu jego uzasadnienia.

Dowodami, które wnioskodawca może złożyć są:

- zeznania świadków (wskazanie imienia i nazwiska oraz adresu świadka),
- dokumentacja w postaci zaświadczeń lekarskich, dokumentów potwierdzających interwencje Policji lub Żandarmerii Wojskowej, a w przypadku prowadzonych postępowań karnych związanych z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej określenie sygnatury akt),
- przesłuchania uczestników,
- inne.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami sąd otrzymany wniosek musi rozpatrzyć w terminie jednego miesiąca licząc od daty jego wpływu. Z uwagi na stosunkowo krótki termin na rozpoznanie sprawy i wydanie orzeczenia zgodnie z art. 560⁶ ustawy Kodeks postępowania cywilnego sąd może dokonywać doręczeń niezbędnych korespondencji za pośrednictwem Policji lub Żandarmerii Wojskowej. Policja lub Żandarmeria Wojskowa dokonuje doręczeń nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania zlecenia, za potwierdzeniem odbioru i oznaczeniem daty, na określonym

³⁹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 listopada 2020 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, załącznik.

w przepisach formularzu. Jeżeli adresata nie zastano przy próbie doręczenia, Policja lub Żandarmeria Wojskowa ustala, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. Z dokonanych ustaleń Policja lub Żandarmeria Wojskowa sporządza notatkę, którą przekazuje sądowi zlecającemu doręczenie⁴⁰. Jeżeli zaś próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami Policji lub Żandarmerii Wojskowej adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem, w skrzynce pocztowej adresata umieszcza się zawiadomienie o podjętej próbie doręczenia wraz z informacją o możliwości odbioru pisma lub odpisu postanowienia sądu w budynku sądu zlecającego doręczenie, do którego Policja lub Żandarmeria Wojskowa je zwraca. Do zawiadomienia Policja lub Żandarmeria Wojskowa dołącza pouczenie, że pismo lub odpis postanowienia należy odebrać z sądu w terminie 7 dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. Jeżeli pod wskazanym adresem zastano dorosłego domownika niebędącego osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, o możliwości odbioru poucza się dodatkowo tego domownika. W przypadku bezskutecznego upływu terminu do odbioru pisma lub odpisu postanowienia doręczenie uważa się za dokonane w ostatnim dniu tego terminu⁴¹. W przypadku, gdy próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami Policji lub Żandarmerii Wojskowej adresat nie zamieszkuje pod wskazanym adresem, Policja lub Żandarmeria Wojskowa zwraca pisma lub odpisy postanowień sądowi, informując go o dokonanych ustaleniach. To samo dotyczy przypadku, gdy Policji lub Żandarmerii Wojskowej mimo podjęcia wymaganych czynności nie udało się ustalić, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. Policja lub Żandarmeria Wojskowa w toku postępowania udzielają sądowi innej pomocy niezbędnej do jego szybkiego zakończenia⁴².

Zgodnie z art. 560⁷ ustawy Kodeks postępowania cywilnego sąd w postanowie-
niu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie
zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania

⁴⁰ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, art. 560⁶.

⁴¹ Tamże.

⁴² Tamże, art. 560⁶.

się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować.

Postanowienie o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia jest skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Sąd może je zmienić lub uchylić w razie zmiany okoliczności, nawet gdy jest prawomocne⁴³.

Sąd z urzędu doręcza odpis postanowienia uczestnikom postępowania, prokuratorowi, Policji lub Żandarmerii Wojskowej oraz zawiadamia właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a gdy w mieszkaniu zamieszkują osoby małoletnie – także właściwy miejscowo sąd opiekuńczy⁴⁴.

Na rozstrzygnięcie przysługuje stronom apelacja. Termin do wniesienia odpowiedzi na apelację jest tygodniowy, zaś sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

⁴³ Tamże, art. 560⁷.

⁴⁴ Tamże, art. 560⁹.

Podsumowanie

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie to nie tylko zwrócenie uwagi na zachowanie sprawcy przemocy w rodzinie oraz działania ukierunkowane na udowodnienie mu winy i doprowadzenie do jego ukarania. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie to zespół czynności podejmowanych przez uprawnione, kompetentne podmioty na rzecz osób „uwikłanych w przemoc”. W swych działaniach podmioty takie jak Policja, prokuratora oraz sąd, kierując się głównie dobrem osoby dotkniętej przemocą w rodzinie mają uprawnienia do izolowania sprawców przemocy w rodzinie na różnych etapach postępowań karnych jak i cywilnych. Niniejsze opracowanie wskazuje szereg rozwiązań prawnych, jakimi mogą posłużyć się wymienione podmioty w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Jako autorzy powyższego opracowania mamy nadzieję, że posłuży ono do pogłębienia wiedzy policjantów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności dotyczącej stosowania środków izolacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie. Zagadnienie to wymaga szczególnego zaangażowania ze strony funkcjonariuszy Policji podejmujących trudne interwencje związane z przemocą w rodzinie. Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie wymagają taktownego i kulturalnego podejścia do osób objętych działaniami interwencyjnymi, w oparciu o zasady etyki zawodowej. Policjant powinien wykazać się empatią w stosunku do osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, pamiętając przy tym o obowiązkach wynikających z przepisów prawa, jakie spoczywają na nim w związku podjęciem interwencji związanej z przemocą w rodzinie.

Zawarte w publikacji informacje dotyczące zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej, zatrzymania prewencyjnego sprawcy przemocy w rodzinie, stanowią przypomnienie obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy Policji, które obowiązują już od ponad dziesięciu lat. Natomiast treści dotyczące uprawnień Policji do wydania nakazu

natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego najbliższego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wprowadzone ustawą z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, można traktować jako zbiór niezbędnych informacji na temat stosunkowo nowego uprawnienia jakie nadano funkcjonariuszom Policji. Rozdziały dotyczące środków izolacyjnych stosowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie przez prokuraturę i sąd mają na celu przedstawienie jakie środki służące do zapewnienia bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie mogą zostać zastosowane na różnych etapach postępowań karnych i cywilnych.

ZAŁĄCZNIKI

**Druki dokumentacji związanej z wydaniem
nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie
zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego
otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania
i jego bezpośredniego otoczenia**

Część A
przemoc wobec osób dorosłych

Kwestionariusz szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służący stwierdzeniu zasadności zatrzymania, o którym mowa w art. 15a ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, lub wydania nakazu lub zakazu

Czas rozpoczęcia czynności													
g	g	m	m	d	d	m	r	r	r	r	r	r	r

Imię i nazwisko osoby dotkniętej przemocą w rodzinie:

Miejsce interwencji lub realizowanych czynności służbowych

L.p.	Czynniki ryzyka	wstaw znak „X” ¹	
1.	Czy doszło do aktów przemocy z użyciem niebezpiecznego narzędzia lub gróźb użycia przemocy?		Jeżeli udzielono pozytywnej odpowiedzi choć na 1 z 3 pytań, odizoluj osobę stosującą przemoc w rodzinie: 1) rozważ zatrzymanie, a 2) bezpośrednio po zwolnieniu osoby, wydaj nakaz lub zakaz
2.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie groziła osobie dotkniętej przemocą w rodzinie zabójstwem? Czy osoba dotknięta przemocą w rodzinie obawia się o własne życie? Czy osoba dotknięta przemocą w rodzinie uważa, że osoba stosująca przemoc w rodzinie jest zdolna do jej zabójstwa?		
3.	Czy doszło do duszenia?		
4.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie jest agresywna wobec: - kobiety w ciąży, - osoby w podeszłym wieku, - osoby niepełnosprawnej albo - osoby od niej zależnej w inny sposób ze względu na stan zdrowia lub zaburzenia psychiczne?		Jeżeli udzielono pozytywnej odpowiedzi na 4 pytania lub więcej z pytań 4 – 12, odizoluj osobę stosującą przemoc w rodzinie: 1) rozważ zatrzymanie albo 2) wydaj nakaz lub zakaz
5.	Czy w ostatnim czasie doszło do nasilenia przemocy?		
6.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie ma zaburzenia psychiczne, lecz się lub leczyla się psychiatrycznie?		
7.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu / narkotyków/ leków)?		
8.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie była wcześniej karana za przestępstwa z użyciem przemocy (w rodzinie lub poza nią)?		
9.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie kiedykolwiek groziła popełnieniem samobójstwa lub próbowała popełnić samobójstwo (Czy pojawiła się groźba samobójstwa rozszerzonego)?		
10.	Czy osoba dotknięta przemocą w rodzinie próbowała kiedykolwiek popełnić samobójstwo z powodu doświadczenia przemocy ze strony osoby stosującej przemoc w rodzinie bądź deklaruje popełnienie samobójstwa z tego powodu?		
11.	Czy osoba dotknięta przemocą w rodzinie została kiedykolwiek pobita przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, w tym gdy była w ciąży lub była chora?		
12.	Czy w domu jest broń lub osoba stosująca przemoc w rodzinie groziła jej użyciem?		

.....
(czytelny podpis policjanta wypełniającego kwestionariusz)

¹ W przypadku wystąpienia czynników ryzyka, zaznacz X w kratce.
Mp – 114a

Część B
przemoc wobec dzieci

Kwestionariusz szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego służący stwierdzeniu zasadności zatrzymania, o którym mowa w art. 15a ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, lub wydania nakazu lub zakazu

Czas rozpoczęcia czynności												
g	g	m	m		d	d	m	m	r	r	r	r

Imię i nazwisko osoby dotkniętej przemocą w rodzinie:

Miejsce interwencji lub realizowanych czynności służbowych:

Pytania adresowane **do osoby dorosłej** o sytuację dziecka:

Zwróć uwagę, że w rodzinie może być kilkoro dzieci

L.p.	Czynniki ryzyka	wstaw znak „X” ²	
1.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie bije, uderza, popycha dziecko lub rzuca w dziecko ciężkim przedmiotem?		Jeżeli udzielono pozytywnej odpowiedzi choć na 1 z 4 pytań, odizoluj osobę stosującą przemoc w rodzinie:
2.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie rzuciła dzieckiem?		
3.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie dusiła dziecko?		
4.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie przypalała dziecko papierosem lub innym rozgrzanym przedmiotem?		
5.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie uderzyła dziecko przedmiotem lub rzuciła w dziecko przedmiotem?		Jeżeli udzielono pozytywnej odpowiedzi na 5 pytań lub więcej z pytań 5 – 13, odizoluj osobę stosującą przemoc w rodzinie: 1) rozważ zatrzymanie albo 2) wydaj nakaz lub zakaz
6.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie jest agresywna wobec dziecka?		
7.	Czy kiedykolwiek konieczna była obrona dziecka przed osobą stosującą przemoc w rodzinie?		
8.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie groziła dziecku lub straszyla dziecko pozbawieniem życia lub zastosowaniem przemocy fizycznej?		
9.	Czy osoba stosująca przemoc w rodzinie była wcześniej karana za przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie (lub poza nią)?		
10.	Czy uważasz, że osoba stosująca przemoc w rodzinie może zrobić krzywdę dziecku?		
11.	Czy agresywne zachowanie osoby stosującej przemoc w rodzinie wobec dziecka zdarzało się wcześniej?		
12.	Czy dziecko jest w wieku od 0 do 6 lat?		
13.	Czy dziecko jest niepełnosprawne?		

.....
(czytelny podpis policjanta wypełniającego kwestionariusz)

² W przypadku wystąpienia czynników ryzyka, zaznacz X w kratce.
Mp – 114/b

..... (nazwa i numer rejestru albo znak sprawy)
..... (nazwa jednostki organizacyjnej Policji prowadzącej czynności)

PROTOKÓŁ

- PRZESLUCHANIA W CHARAKTERZE ŚWIADKA OSOBY ZGŁASZAJĄCEJ PRZEMOC W RODZINIE
- PRZESLUCHANIA ŚWIADKA PRZEMOCY W RODZINIE

.....
g g m m	d d m m r r r r

.....
(imię i nazwisko osoby przesłuchiwanej)

na podstawie art. 15ab ust. 4 i 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji w zw. z art. 158 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeksu postępowania cywilnego

..... Z

.....
(stopień, imię i nazwisko policjanta prowadzącego czynność) (nazwa jednostki organizacyjnej Policji)

.....
(miejsce czynności – adres lub inne określenie miejsca czynności albo nazwa jednostki organizacyjnej Policji)

Osoby uczestniczące w czynności:

.....
(charakter: przybrania – protokolan, stenograf; udziału – zgodnie z art. 271 § 1 i 2 k.p.c. lub inny;

.....
oraz w każdym przypadku: stopień – dotyczy policjanta – imię i nazwisko osoby innej niż przesłuchiwana i prowadzący czynność)

Przebieg czynności będzie utwalany za pomocą urządzenia rejestrującego obraz/dźwięk* tak nie,

o czym uprzedzono uczestników

.....
(rodzaj i cechy identyfikacyjne urządzenia, nośnika oraz techniczne warunki rejestracji)

obsługiwanego przez

.....
(imię, nazwisko i adres oraz stanowisko służbowe – w przypadku policjantów adres jednostki organizacyjnej Policji)

Tożsamość osoby przesłuchiwanej ustalono na podstawie

.....
(nazwa, seria, numer, data wydania dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość oraz nazwa organu wydającego)

..... albo odnotowanie braku dokumentu i zamieszczenie informacji na temat sposobu

.....
(ustalenia tożsamości)

PESEL

.....

stosunek świadka do stron

Zostałem(am) pouczone(y) o treści:

- art. 261 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego - Nikt nie ma prawa odmówić zeznań w charakterze świadka, z wyjątkiem małżonków stron, ich wstępnych, zstępnych i rodzeństwa oraz powinowatych w tej samej linii lub stopniu, jak również osób pozostających ze stronami w stosunku przysposobienia. Prawo odmowy zeznań trwa po ustaniu małżeństwa lub rozwiązaniu stosunku przysposobienia. Jednakże odmowa zeznań nie jest dopuszczalna w sprawach o prawa stanu, z wyjątkiem spraw o rozwód.
- art. 261 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego - Świadek może odmówić odpowiedzi na zadane mu pytanie, jeżeli zeznanie mogłoby narazić jego lub jego bliskich, wymienionych w paragrafie poprzedzającym, na odpowiedzialność karną, hańbę lub dotkliwą i bezpośrednią szkodę majątkową albo jeżeli zeznanie miałyby być połączone z pogwałceniem istotnej tajemnicy zawodowej. Duchowny może odmówić zeznań co do faktów powierzonych mu na powierzeniu.

Świadkowi wręczono, o ile wcześniej tego nie uczyniono – pisemne „Pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach świadka w postępowaniu cywilnym”.

.....
(podpis świadka)

Oświadczenie osoby przesłuchiwanej:

- Zostałem(am) uprzedzony(a) o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy (art. 233 § 1 k.k.) i za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą mi samemu(ej) lub moim najbliższemu (art. 233 § 1a k.k.) – dotyczy świadków powyżej 17 lat.
- Zostałem(am) uprzedzony(a) o możliwości zastosowania środków przewidzianych w przepisach o postępowaniu w sprawach nieletnich za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy (art. 233 § 1 k.k.) i za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą mi samemu(ej) lub moim najbliższemu (art. 233 § 1a k.k.) – dotyczy świadków, którzy ukończyli 15 lat, a nie ukończyli lat 17.

.....
(podpis świadka)

Świadek podał następujące dane osobowe:

imię i nazwisko

wiek

zajęcie

(rodzaj wykonywanej pracy, uczeń, emeryt, bezrobotny itp.)

miejsce zamieszkania.....

adres do korespondencji.....

karalność za fałszywe zeznanie

Treść zeznania

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
Okoliczności wskazujące na zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego

.....
.....
.....
.....

Omówienie skreśleń oraz poprawek i uzupełnień poczynionych w protokole

.....
.....
.....

Zgłoszone przez osoby uczestniczące w czynności zarzuty, co do treści protokołu oraz oświadczenia policjanta prowadzącego czynność

.....
.....

Do protokołu załączono

(liczba i rodzaj załączników)

.....

Czynność zakończono

--	--	--	--

g g m m

--	--	--	--	--	--	--	--

d d m m r r r r

Protokół osobiście odczytałem(am)*/odczytano mi*

.....
(podpis policjanta dokonującego czynność)

.....
(podpis świadka)

Podpisy osób biorących udział w czynności:

1. 2. 3.

.....
* niepotrzebne skreślić.

postawić znak x w odpowiedniej kratce.

Mp – 111

Pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach świadka w postępowaniu cywilnym.

Świadek w postępowaniu cywilnym ma obowiązek:

- stawienia się na wezwanie sądu (art. 262 k.p.c.) – istnieje możliwość zobowiązania świadka do zwrotu stronie kosztów wywołanych swym niestawiennictwem (art. 110 k.p.c.) oraz możliwość nałożenia na świadka kar porządkowych (grzywna, przymusowe sprowadzenie, art. 247 k.p.c.);
- złożenia przyrzeczenia, po pouczeniu go o znaczeniu tego aktu (art. 266 § 3 k.p.c.);
- złożenia zeznań (art. 261 § 1 k.p.c.) – w razie odmowy złożenia zeznań istnieje możliwość nałożenia na świadka kar porządkowych (grzywna, areszt na czas nieprzekraczający tygodnia – art. 276 k.p.c.);
- mówienia prawdy (art. 266 § 1 k.p.c.);
- pozostawania w dyspozycji sądu do momentu uzyskania zezwolenia przewodniczącego na oddalenie się (art. 273 § 2 k.p.c.).

Świadek w postępowaniu cywilnym ma prawo:

- do odmowy składania zeznań (art. 261 § 1 k.p.c.);
- do odmowy odpowiedzi na pytania (art. 261 § k.p.c.);
- do przesłuchania przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających dokonanie tej czynności na odległość (art. 235 § 2 k.p.c.);
- do przesłuchania w miejscu jego pobytu, jeżeli nie może się stawić na wezwanie z powodu choroby, niepełnosprawności lub innej niedającej się usunąć przeszkody (art. 263 k.p.c.);
- żądać zwrotu wydatków koniecznych, związanych ze stawiennictwem do sądu, a ponadto wynagrodzenie za utratę zarobku. Przewodniczący może przyznać świadkowi zaliczkę na koszty podróży i na utrzymanie w miejscu przesłuchania (art. 277 k.p.c.).

Pouczenie otrzymałem(am)*

.....
(data, podpis)

* niepotrzebne skreślić

.....
(nr sprawy)

(nazwa jednostki organizacyjnej Policji prowadzącej czynności)

- Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia**
- Zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia**

.....
(adres wspólnie zajmowanego mieszkania)

Czas rozpoczęcia czynności											
<small>g</small>	<small>g</small>	<small>m</small>	<small>m</small>	<small>d</small>	<small>d</small>	<small>m</small>	<small>r</small>	<small>r</small>	<small>r</small>	<small>r</small>	<small>r</small>

..... Z

(stopień, imię i nazwisko policjanta prowadzącego czynność) (nazwa jednostki organizacyjnej Policji)

działając na podstawie art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360, z późn. zm.) w

(miejsce czynności – adres lub inne określenie miejsca czynności albo nazwa jednostki organizacyjnej Policji)

wydał:

- nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia
- zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Osoby uczestniczące w czynności: *

.....

.....

(charakter udziału, stopień – dotyczy policjanta – imię i nazwisko osoby uczestniczącej w czynności innej niż prowadzący czynność)

W związku z zachowaniem stwarzającym zagrożenie życia lub zdrowia

(imię i nazwisko osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, wobec której wystąpiło zagrożenie, oraz stosunek do osoby, która spowodowała zagrożenie)

wobec Pani/Pana *

(imię i nazwisko, a w przypadku braku numeru PESEL także data i miejsce urodzenia oraz imiona rodziców i nazwisko rodowe matki osoby, wobec której jest wydawany nakaz/zakaz*)

której/którego* tożsamość ustalono na podstawie:

(nazwa, seria, numer, data wydania dokumentu, na którego podstawie ustalono tożsamość, oraz nazwa organu wydającego albo odnotowanie braku dokumentu i zamieszczenie informacji na temat sposobu ustalenia tożsamości)

numer PESEL**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

zostaje wydany:

nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia

.....
(adres mieszkania oraz określenie obszaru lub odległości, których nakaz dotyczy)

zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia

.....
(adres mieszkania oraz określenie obszaru lub odległości, których zakaz dotyczy)

Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia / zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia* został wydany po nieobecności osoby stosującej przemoc w rodzinie.

.....
(podpis policjanta prowadzącego czynność)

Wobec niemożności doręczenia nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia / zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia* informację o jego/ich* wydaniu umieszczono na drzwiach wspólnie zajmowanego mieszka

.....
(podpis policjanta prowadzącego czynność)

W dniu stwierdzono, że
(imię i nazwisko osoby, wobec której nakaz/zakaz* jest wydawany)

swoim zachowaniem, polegającym na

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(opis zachowania osoby stosującej przemoc w rodzinie)

stwarzał zagrożenie życia lub zdrowia

(imię i nazwisko osoby dokonującej przemoc w rodzinie, wobec której wystąpiło

zagrożenie życia lub zdrowia)

Okoliczności te wynikają z

.....

.....

.....

.....

.....

W związku z tym, co stwierdzono powyżej, po dokonaniu oceny czynników i kryteriów szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego w związku z przemocą w rodzinie, jest uzasadnione wydanie wobec

.....
(imię i nazwisko osoby, wobec której jest wydawany nakaz/zakaz*)

- nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia
- zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Omówienie skreśleń oraz poprawek i poczynionych uzupełnień:*

.....

.....

.....

Do nakazu/zakazu* załączono:

.....

.....

(liczba i rodzaj załączników)

Czynność zakończono											
g	g	m	m	d	d	m	m	r	r	r	r

.....
(czytelny podpis policjanta prowadzącego czynność)

.....
(podpis osoby, wobec której wydano nakaz/zakaz*)

.....
(podpis osoby dotkniętej przemocą w rodzinie)

Podpisy osób biorących udział w czynności:*

- 1.
- 2.
- 3.

Kopię nakazu/zakazu doręczono:*

.....
(podpis osoby, wobec której wydano nakaz/zakaz*)

.....
(podpis osoby dotkniętej przemocą w rodzinie)

POUCZENIE O UPRAWNIENIACH I OBOWIĄZKACH OSOBY, WOBEC KTÓREJ ZOSTAŁ WYDANY NAKAZ LUB ZAKAZ

1. Osoba, wobec której został wydany nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, ma obowiązek pozostawić klucze do wspólnie zajmowanego mieszkania i pomieszczeń jego bezpośredniego otoczenia w tym mieszkaniu (art. 15ae ust. 6 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
2. Osoba, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, jest obowiązana wskazać jednostce organizacyjnej Policji, której policjant wydał ten nakaz lub zakaz, adres miejsca pobytu, a także, o ile to możliwe numer telefonu, pod którym będzie dostępna, oraz poinformować tę jednostkę organizacyjną Policji o każdej zmianie tego adresu lub numeru (art. 15af ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
3. Jeżeli osoba, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, zmieni miejsce pobytu, nie będzie dostępna pod wskazanym przez siebie numerem telefonu i nie zawiadomi o tym jednostki organizacyjnej Policji, na skutek czego nie odbierze korespondencji pod wskazanym adresem lub nie stawi się we wskazanej jednostce organizacyjnej Policji w celu jej odbioru w ciągu 24 godzin od pozostawienia zawiadomienia o korespondencji, korespondencja zostanie uznana za doręczoną z upływem tego terminu, chyba że miejsce pobytu tej osoby jest znane Policji (art. 15af ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
4. Dane osoby, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, mogą zostać przekazane właściciemu ze względu na miejsce jej pobytu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w celu podjęcia działań pozostających we właściwości powiatu na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, chyba że ta osoba nie wyrazi na to zgody (art. 15ag ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
5. Osoba, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, ma prawo złożyć zażalenie na wydany nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia do Sądu Rejonowego w
Zażalenie wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu lub zakazu. W zażaleniu można domagać się zbadania prawidłowości prowadzenia czynności, zasadności oraz legalności wydanego nakazu/zakazu (art. 15aj ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
6. Sąd rozpoznaje zażalenie niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od daty jego wpływu do sądu (art. 15aj ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
7. Sąd uchyla zaskarżony nakaz lub zakaz w przypadku stwierdzenia jego bezzasadności lub nielegalności, o czym niezwłocznie zawiadamia osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, prokuratora, właściwą jednostkę Policji oraz zespół interdyscyplinarny (art. 15aj ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
8. Nakaz lub zakaz tracą moc po upływie czternastu dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz zostały przedłużone (art. 15ak ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
9. Nakaz lub zakaz tracą również moc w przypadku, gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie wobec której wydano nakaz lub zakaz, została zatrzymana w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a następnie zastosowano wobec niej środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania lub nakazania okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 15ak ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
10. Niezastosowanie się do wydanego przez Policję nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia stanowi wykroczenie z art. 66b ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń zagrożone karą aresztu, karą ograniczenia wolności albo karą grzywny.
11. Osoba, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, ma prawo zabrać ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmioty osobistego użytku i służące do świadczenia pracy lub zwierzęta domowe będące jej własnością. W wypadku sprzeciwu osób wspólnie zajmujących mieszkanie przedmioty te lub zwierzęta domowe pozostawia się we wspólnie zajmowanym mieszkaniu. Dochodzenie roszczeń z tego tytułu odbywa się na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym (art. 15ae ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).

12. Jeżeli w okresie obowiązywania nakazu lub zakazu zajdzie potrzeba zabrania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie mienia stanowiącego jej własność, w szczególności niezabrzanych uprzednio przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub zwierząt domowych, ze wspólnie zajmowanego mieszkania, może się to odbyć jeden raz, wyłącznie w obecności policjanta, po wcześniejszym uzgodnieniu przez nich terminu z osobą dotkniętą tą przemocą. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie ma prawo brać udział w tej czynności lub upoważnić do udziału w niej inną osobę (art. 15ae ust. 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
13. Osoba, wobec której wydano nakaz lub zakaz, ma prawo otrzymać informacje o danych teledresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie (art. 15ah ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji).
- Egzemplarz pouczenia otrzymałam(-em)*
- Potwierdzam odbiór wykazu zawierającego dane teledresowe właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe

.....
(data i podpis osoby zapoznającej się z uprawnieniami)

- * Niepotrzebne skreślić lub wykreślić puste miejsce.
** W przypadku braku nr PESEL wpisać datę urodzenia.
 Wstawić znak „X” w odpowiedniej kratce.

.....
(pieczęć nagłówkowa jednostki organizacyjnej Policji)

ZAWIADOMIENIE

Pani/Pan*

.....
(imię i nazwisko)

Wzywa się Panią/Pana* do niezwłocznego kontaktu z:

.....
(nazwa jednostki organizacyjnej Policji, dokładny adres i telefon kontaktowy)

*Niepotrzebne skreślić

.....
(zgiąć i/lub zakleić)

Zawiadamia się, że na podstawie art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji w dniu o godz.

wobec Pani/Pana*

(imię i nazwisko osoby, wobec której wydano nakaz i/lub zakaz)

został wydany:**

nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „nakazem”

zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „zakazem” mieszczącego się

(adres mieszkania)

Nakaz/zakaz* należy odebrać

.....
(nazwa i dokładny adres jednostki organizacyjnej Policji)

1. Osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz, ma prawo zabrać ze wspólnie zajmowanego mieszkania przedmioty osobistego użytku i służące do świadczenia pracy lub będące jej własnością zwierzęta domowe. W przypadku sprzeciwu osób wspólnie zajmujących mieszkanie przedmioty te lub zwierzęta domowe pozostawia się we wspólnie zajmowanym mieszkaniu. Dochodzenie roszczeń z tego tytułu odbywa się na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.
2. Jeżeli w okresie obowiązywania nakazu lub zakazu zajdzie potrzeba zabrania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie mienia stanowiącego jej własność, w szczególności niezabranych uprzednio przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub zwierząt domowych, ze wspólnie zajmowanego mieszkania, może się to odbyć jeden raz, wyłącznie w obecności policjanta, po wcześniejszym uzgodnieniu przez nich terminu z osobą dotkniętą tą przemocą. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie ma prawo brać udział w tej czynności lub upoważnić do udziału w niej inną osobę.

.....
(czytelny podpis policjanta)

* Niepotrzebne skreślić

** W odpowiednim miejscu wstawić znak „X”

Mp – 108 (zawiadomienie o wydaniu nakazu (...) lub zakazu (...) umieszczane na drzwiach mieszkania wobec niemożności doręczenia).

.....

 (nazwa jednostki organizacyjnej Policji prowadzącej sprawę)

**PROTOKÓŁ CZYNNOŚCI OPUSZCZENIA WSPÓLNIE ZAJMOWANEGO MIESZKANIA
 I JEGO BEZPOŚREDNIEGO OTOCZENIA, W ZWIĄZKU Z WYDANIEM NAKAZU
 NATYCHMIASTOWEGO OPUSZCZENIA WSPÓLNIE ZAJMOWANEGO MIESZKANIA
 I JEGO BEZPOŚREDNIEGO OTOCZENIA LUB ZAKAZU ZBLIŻANIA SIĘ DO MIESZKANIA
 I JEGO BEZPOŚREDNIEGO OTOCZENIA**

Czas rozpoczęcia czynności												
g	g	m	m		d	d	m	m	r	r	r	r

.....
 (adres opuszczonego mieszkania)

Na podstawie art. 15ae ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360, z późn. zm.)

..... Z
 (stopień, imię i nazwisko policjanta prowadzącego czynność) (nazwa jednostki organizacyjnej Policji)

W
 (miejsce przeprowadzania czynności)

przeprowadził(a)* czynność opuszczenia przez
 (imię i nazwisko osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)

wspólnie zajmowanego z
 (imię i nazwisko osoby lub osób dotkniętej(-tych) przemocą)

mieszkania znajdującego się w
 (adres mieszkania)

Inne osoby uczestniczące w czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania:

 (imię i nazwisko, charakter udziału, a w przypadku policjanta – stopień, stanowisko służbowe i adres jednostki organizacyjnej Policji)

Przebieg czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania będzie utrwalany za pomocą urządzenia rejestrującego obraz/dźwięk* tak nie, o czym uprzedzono uczestników,

.....

 (rodzaj i cechy identyfikacyjne urządzenia, nośnika oraz techniczne warunki rejestracji)

obsługiwanego przez
 (imię, nazwisko oraz nazwa reprezentowanej instytucji, a w przypadku policjanta – stopień, stanowisko służbowe i adres jednostki organizacyjnej Policji)

w obecności

(imię i nazwisko osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(opis przebiegu czynności)

Tożsamość osoby opuszczającej wspólnie zajmowane mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie ustalono na podstawie:

(nazwa, seria, numer, data wydania dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość, oraz nazwa organu wydającego)

.....
albo odnotowanie braku dokumentu i zamieszczenie informacji na temat sposobu ustalenia tożsamości)

numer
PESEL**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

wobec której w dniu wydano:

nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*,

zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*.

Pani/Pan* została/został* pouczone/pouczony* o:
(imię i nazwisko osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)

- przyczynach wydania nakazu/zakazu*,
- możliwości i sposobie złożenia zażalenia na przedmiotową czynność,
- danych teledadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływanie korekcyjno-educacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- przekazaniu danych właściwemu ze względu na miejsce jej/jego* pobytu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie, na co Pani/Pan* wyraża zgodę/ nie wyraża zgody*.

Pani/Pan* została/został* pouczone/pouczony* o:
(imię i nazwisko osoby dotkniętej przemocą w rodzinie)

- możliwości i sposobie złożenia żądania, aby sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- obowiązku wszczęcia przez organy ścigania, niezależnie od wydanego nakazu lub zakazu, postępowania karnego w związku z popełnieniem ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy i możliwości stosowania w toku prowadzonego postępowania środków zapobiegawczych, o których mowa w przepisach Kodeksu postępowania karnego,
- możliwości uzyskania wsparcia we właściwym miejscowo ośrodku pomocy społecznej, specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i innych placówkach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie,
- całodobowym ogólnopolskim telefonie dla ofiar przemocy w rodzinie,
- możliwości uzyskania pomocy udzielanej przez podmioty, które otrzymały dotacje z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, o którym mowa w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego, oraz danych teledadresowych, najbliższych miejscowo dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, siedzib tych podmiotów i innych niezbędnych danych kontaktowych tych podmiotów,
- przekazaniu jej/jego* danych najbliższemu miejscowo podmiotowi, który otrzymał dotacje z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, w celu udzielenia pomocy, na co Pani/Pan* wyraża zgodę/nie wyraża zgody*.

Pani/Pan* , opuszczając mieszkanie, zabiera:
(imię i nazwisko osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)

przedmioty osobistego użytku:
.....
.....
.....

przedmioty służące do świadczenia pracy:
.....
.....
.....

zwierzęta domowe:
.....

Pani/Pan*
(imię i nazwisko osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)

oświadcza, że w mieszkaniu pozostaje mienie stanowiące jej/jego* własność w postaci:
.....
.....
.....
.....
(składniki pozostawionego mienia znajdujące się w mieszkaniu)

Domaga się/ nie domaga się* sporządzenia spisu pozostawionych w mieszkaniu przedmiotów, wobec czego sporządzono/ nie sporządzono* spis(-u) i opis(-u) rzeczy i załączono/ nie załączono* do protokołu.

Pani/Pan*
(imię i nazwisko osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)

pozostawiła/pozostawił* klucze do wspólnie zajmowanego mieszkania i pomieszczeń jego bezpośredniego otoczenia w tym mieszkaniu.

..... opuściła/opuścił* mieszkanie dobrowolnie
(imię i nazwisko osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)
w dniu o godz.

..... odmówiła/odmówił* opuszczenia
(imię i nazwisko osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)

mieszkania dobrowolnie, wobec czego zastosowano środki przymusu bezpośredniego wynikające z ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2418) w postaci:
.....
.....

.....
.....
.....

Inne okoliczności dotyczące przebiegu czynności:

.....
.....

Omówienie skreśleń oraz poprawek i uzupełnień poczynionych w protokole:

.....
.....

Oświadczenia, żądania i zarzuty zgłoszone przez osoby uczestniczące w czynności co do treści protokołu oraz oświadczenie policjanta prowadzącego czynność:

.....
.....

Do protokołu załączono:

.....
.....

(liczba i rodzaj załączników)

Czas zakończenia czynności											
g	g	m	m	d	d	m	m	r	r	r	r

Otrzymałam (-lem)* kopię spisu i opisu przedmiotów pozostawionych w mieszkaniu.

.....
(podpis osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)

Protokół osobiście odczytałam(-lem)/odczytano mi*

.....
(czytelny podpis prowadzącego czynność)

.....
(podpis osoby opuszczającej mieszkanie i jego bezpośrednie otoczenie)

Podpisy osób biorących udział w czynności:

1. 2. 3.

Podpisy osób obsługujących urządzenie rejestrujące:

1. 2. 3.

1.

* Niepotrzebne skreślić lub wykreślić puste miejsce.

** W przypadku braku numeru PESEL wpisać datę urodzenia.

Postawić znak X w odpowiedniej kratce.

.....
(pieczęć nagłówkowa jednostki organizacyjnej Policji)

.....
(miejsce, data i czas sporządzenia zawiadomienia)

Pani/Pan*
(imię i nazwisko)

ZAWIADOMIENIE

Zawiadamia się, że w dniu o godz. podjęto próbę doręczenia korespondencji pod wskazanym przez Panią/Pana* adresem:.....

.....
(adres, pod którym została podjęta próba doręczenia)

Ponadto, w dniu o godz. podjęto próbę nawiązania z Panią/Panem* kontaktu telefonicznego pod wskazanym przez Panią/Panem* numerem**

.....
(numer telefonu, pod którym podjęto próbę nawiązania kontaktu telefonicznego)

Wobec niemożności doręczenia Pani/Panu* korespondencji, zawiadamia się, że korespondencję należy odebrać w ciągu 24 godzin od pozostawienia zawiadomienia o próbie jej doręczenia, tj. do dnia do godz.

W.....
(nazwa i dokładny adres jednostki organizacyjnej Policji)

Zgodnie z art. 15af ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, jeżeli osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zmieni miejsce pobytu, nie będzie dostępna pod wskazanym przez siebie numerem telefonu, nie zawiadamiając o tym jednostki organizacyjnej Policji, której policjant wydał ten nakaz lub zakaz, na skutek czego nie odbierze korespondencji pod wskazanym adresem lub nie stawi się we wskazanej jednostce organizacyjnej Policji w celu jej odbioru w ciągu 24 godzin od pozostawienia zawiadomienia o korespondencji, korespondencja zostanie uznana za doręczoną z upływem tego terminu, chyba że miejsce pobytu tej osoby jest Policji znane.

.....
(czytelny podpis policjanta sporządzającego zawiadomienie)

* Niepotrzebne skreślić

** Wypełnić w przypadku podania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie numeru telefonu.

Mp – 110 (zawiadomienie osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz (...) lub zakaz (...), pozostawione wobec niemożności doręczenia korespondencji).

POUCZENIE
osoby dotkniętej przemocą w rodzinie o przysługujących prawach,
w związku z wydaniem wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu lub zakazu.

.....
(imię i nazwisko osoby dotkniętej przemocą w rodzinie)

Zostałam/zostałem* pouczone/pouczony* o:

1. możliwości i sposobie złożenia żądania, aby sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.
Żądanie, aby sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, może zostać złożone na urzędowym formularzu, dostępnym m.in. w siedzibie sądu (art. 560³ § 1 k.p.c.);
2. obowiązku wszczęcia przez organy ścigania, niezależnie od wydanego nakazu lub zakazu, postępowania karnego w związku z popełnieniem ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy i możliwości stosowania w toku prowadzonego postępowania środków zapobiegawczych, o których mowa w przepisach Kodeksu postępowania karnego;
3. możliwości uzyskania wsparcia we właściwym miejscowo pomocy społecznej, specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i innych placówkach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie;
4. całodobowym ogólnopolskim telefonie dla ofiar przemocy w rodzinie („Niebieska Linia” tel. 800-12-00-02);
5. możliwości uzyskania pomocy udzielanej przez podmioty, które otrzymały dotacje z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, o którym mowa w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego, oraz danych teleadresowych, najbliższych miejscowo dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, siedzib tych podmiotów i innych niezbędnych danych kontaktowych tych podmiotów;
6. przekazaniu danych najbliższemu miejscowo podmiotowi, który otrzymał dotacje z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, w celu udzielenia pomocy, na co Pani/Pan*
.....
wyraża zgodę/nie wyraża zgody;
7. możliwości zabrania w okresie obowiązywania nakazu lub zakazu przez osobę stosującą przemoc w rodzinie (jeśli zajdzie potrzeba) mienia stanowiącego jej własność, w szczególności niezabrzanych uprzednio przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy lub zwierząt domowych, ze wspólnie zajmowanego mieszkania. Czynność ta może się odbyć jeden raz, wyłącznie w obecności policjanta, po wcześniejszym uzgodnieniu przez nich terminu z osobą dotkniętą tą przemocą. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie ma prawo brać udział w tej czynności lub upoważnić do udziału w niej inną osobę.

Egzemplarz pouczenia otrzymałam(-łem)*

.....
(data i podpis osoby dotkniętej przemocą w rodzinie)

* Niepotrzebne skreślić

Wstawić znak „X” w odpowiedniej kratce.

**Załącznik do Rozporządzenia
Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2020 r. (poz. 2106)**

WZÓR

UWAGA! PRZED WYPEŁNIENIEM NALEŻY DOKŁADNIE ZAPOZNAĆ SIĘ Z POUCZENIAMI

Wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	Data wpływu (wypełnia sąd)
P o u c z e n i e 1. Wniosek należy wypełnić czytelnie, bez skreśleń i poprawek. 2. Każdą rubrykę niezacieniowaną należy wypełnić albo skreślić. Jeżeli po wpisaniu treści w rubryce pozostało wolne miejsce, należy je skreślić w sposób uniemożliwiający dopisywanie. 3. Do wniosku należy dołączyć załączniki w oryginale lub odpisie dla sądu oraz odpisy wniosku i załączników dla osób uczestniczących w sprawie. 4. W przypadku gdy treść nie mieści się w odpowiednich rubrykach, ciąg dalszy zamieszcza się na kolejnych, ponumerowanych kartach formatu A4, ze wskazaniem uzupełnianej rubryki. Pod dodaną do wniosku treścią należy złożyć podpis.	
1. Sąd rejonowy, do którego jest składany wniosek	
2. Wnioskodawca	
2.1. Imię i nazwisko:	
2.2. Miejsce zamieszkania i adres (można dodatkowo podać numer telefonu lub adres poczty elektronicznej):	
2.3. Numer PESEL, jeżeli został nadany:	
2.4. Adres wnioskodawcy do doręczeń, jeżeli jest inny niż wskazany w rubryce 2.2:	
3. ☐ Przedstawiciel ustawy wnioskodawcy ☐ Pełnomocnik wnioskodawcy (należy zaznaczyć właściwe okienko, gdy wniosek składa przedstawiciel ustawy lub pełnomocnik wnioskodawcy)	
3.1. Imię i nazwisko:	
3.2. Adres do doręczeń w przypadku wyznaczenia przedstawiciela ustawowego, jeżeli jest inny niż wskazany w rubryce 2.2 lub 2.4 (można dodatkowo podać numer telefonu lub adres poczty	

elektronicznej):	
4. Uczestnik (dane osoby, której dotyczy wniosek)	
4.1. Imię i nazwisko:	
4.2. Miejsce zamieszkania i adres (można dodatkowo podać numer telefonu lub adres poczty elektronicznej):	
4.3. Numer PESEL lub data urodzenia, jeżeli są znane:	
5. Wniosek i uzasadnienie	
5.1. Wniosek	
<p>Wnoszę o</p> <p>(jeżeli wnioskodawca domaga się, aby sąd wydał orzeczenie jedynie w zakresie zobowiązania lub jedynie w zakresie zakazu, niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej należy skreślić):</p> <p>1) zobowiązanie uczestnika do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;</p> <p>2) zakazanie uczestnikowi zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.</p>	
<p>5.1.1. Oznaczenie mieszkania (należy wpisać adres, którego mają dotyczyć zobowiązanie lub zakaz):</p>	<p>5.1.2. Oznaczenie bezpośredniego otoczenia mieszkania (należy wskazać w sposób opisowy otoczenie, którego mają dotyczyć zobowiązanie lub zakaz, przez wskazanie obszaru lub odległości, które uczestnik będzie zobowiązany zachować):</p>
5.2. Uzasadnienie	
<p>5.2.1. W chwili składania wniosku (niepotrzebny punkt z czterech wskazanych poniżej należy skreślić):</p> <p>1) wnioskodawca i uczestnik zamieszkują razem pod adresem wskazanym w rubryce 5.1.1 niniejszego wniosku;</p> <p>2) uczestnik opuścił wskazane mieszkanie, a wnioskodawca w nim zamieszkuje;</p> <p>3) wnioskodawca opuścił wskazane mieszkanie, a uczestnik w nim zamieszkuje;</p> <p>4) uczestnik okresowo lub nieregularnie przebywa we wskazanym mieszkaniu, a wnioskodawca w nim zamieszkuje.</p> <p>W mieszkaniu tym zamieszkują także (wskazać imię i nazwisko oraz wiek w przypadku osób małoletnich):</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

5.2.2. Postępowanie uczestnika czyni szczególnie uciążliwym wspólne z nim zamieszkiwanie (należy opisać zachowanie uczestnika, które czyni szczególnie uciążliwym wspólne z nim zamieszkiwanie, dodatkowo jeżeli w związku z niewłaściwym zachowaniem uczestnika były podejmowane interwencje Policji lub Żandarmerii Wojskowej, należy je wskazać):

.....
.....
.....

5.2.3. Wnoszę o przeprowadzenie dowodu z

(wraz z oznaczeniem dowodu należy wyszczególnić fakty, które mają zostać wykazane tym dowodem; jeżeli wnioskodawca domaga się, aby sąd przeprowadził dowody jedynie w wybranym zakresie, niepotrzebny punkt ze wskazanych poniżej należy skreślić):

1) zeznań świadków (należy wskazać imię i nazwisko oraz adres świadka):

.....
.....
.....

2) dokumentów (np. zaświadczenia lekarskie, dokumenty potwierdzające interwencje Policji lub Żandarmerii Wojskowej; jeżeli przed sądem toczyły się sprawy związane z przemocą w rodzinie, należy podać sąd i sygnaturę akt):

.....
.....
.....

3) przesłuchania uczestników:

.....
.....

4) innych:

.....
.....

5.3. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia przez przedłużenie obowiązywania nakazu lub zakazu

(tę rubrykę formularza wypełniają jedynie wnioskodawcy, którzy domagają się udzielenia zabezpieczenia przez przedłużenie obowiązującego nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub obowiązującego zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wydanych uprzednio przez Policję lub Żandarmerię Wojskową; pozostali wnioskodawcy skreślają rubrykę 5.3)

Wnoszę o udzielenie zabezpieczenia przez przedłużenie obowiązywania (jeżeli wnioskodawca domaga się, aby sąd wydał orzeczenie o zabezpieczeniu wyłącznie w odniesieniu do nakazu albo wyłącznie w odniesieniu do zakazu, niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej należy skreślić):

1) nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;

2) zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia
na obszarze/na odległość (należy wskazać obszar lub odległość, które uczestnik będzie zobowiązany zachować, jeżeli wniosek dotyczy innego obszaru lub innej odległości niż określone w nakazie lub zakazie):

wydanego/wydanych przez (należy wskazać organ, który wydał nakaz lub zakaz, a niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej – skreślić):

1) Policję, dnia

2) Żandarmerię Wojskową, dnia

na czas (należy wskazać okres zabezpieczenia, a niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej – skreślić):

1) do dnia

2) trwania postępowania.

5.4. Uzasadnienie wniosku o udzielenie zabezpieczenia przez przedłużenie obowiązywania nakazu lub zakazu (wypełnić tylko w przypadku zgłaszania wniosku opisanego w rubryce 5.3)

5.4.1. Dnia został wydany wobec uczestnika (jeżeli został wydany tylko nakaz albo zakaz, zbędny punkt należy skreślić):

1) nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,

2) zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

5.4.2. Wyjaśnienie, dlaczego wydane przez Policję lub Żandarmerię Wojskową nakaz lub zakaz nadal powinny obowiązywać:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5.5. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia (nie były uprzednio wydane nakaz ani zakaz)

(tę rubrykę formularza wypełniają jedynie wnioskodawcy, którzy domagają się udzielenia zabezpieczenia, kiedy nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia ani zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia nie były uprzednio wydane przez Policję lub Żandarmerię Wojskową; pozostali wnioskodawcy skreślają rubrykę 5.5)

Wnoszę o udzielenie zabezpieczenia przez

(jeżeli wnioskodawca domaga się, aby sąd wydał orzeczenie o zabezpieczeniu wyłącznie w odniesieniu do zobowiązania albo wyłącznie w odniesieniu do zakazu, niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej należy skreślić):

1) zobowiązanie uczestnika do natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;

2) zakazanie uczestnikowi zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia

na obszarze/na odległość (należy wskazać obszar lub odległość, które uczestnik jest zobowiązany zachować):

na czas (należy wskazać okres zabezpieczenia, a niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej – skreślić):

1) do dnia

2) trwania postępowania.

5.6. Uzasadnienie wniosku o udzielenie zabezpieczenia (tę rubrykę formularza wypełniają jedynie wnioskodawcy, którzy zgłaszają wniosek z rubryki 5.5; pozostali wnioskodawcy skreślają rubrykę 5.6)

Fakty uzasadniające udzielenie zabezpieczenia:

.....
.....
.....

6. Załączniki (należy wymienić wszystkie dokumenty dołączone do wniosku, a niepotrzebne – skreślić)

Kopia wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu wraz z oświadczeniem o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (dotyczy osób, które wnoszą o ustanowienie adwokata lub radcy z urzędu, w związku z faktem, że nie są w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia pełnomocnika bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny; wzór do pobrania w siedzibach sądów i ze stron internetowych sądów).

.....
.....
.....

7. Imię i nazwisko (czytelne) osoby lub osób składających wnioski oraz podpis

8. Miejsowość i data

POUCZENIE

1. Formularze są dostępne w budynkach sądów rejonowych i okręgowych, w Internecie pod adresami www.ms.gov.pl i www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl oraz na stronach internetowych sądów rejonowych, sądów okręgowych i sądów apelacyjnych.

2. Wniosek nie musi być złożony na formularzu (art. 560³ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).

3. Wniosek należy złożyć w sądzie rejonowym właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy, a w braku miejsca zamieszkania – w sądzie miejsca jego pobytu (art. 508 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).

4. Wnioskodawca jest zwolniony od uiszczenia kosztów sądowych.

5. Zgodnie z art. 165 § 2 w zw. z art. 13 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego nadanie pisma w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu (datą wniesienia jest data nadania).

6. Niezachowanie warunków formalnych pisma, które uniemożliwia nadanie mu dalszego biegu, powoduje wezwanie do uzupełnienia braków w terminie tygodniowym. Jeżeli braki nie zostaną w tym terminie uzupełnione, pismo podlega zwrotowi. Taki skutek nie następuje jedynie w wypadku, gdy do wniosku lub innych pism nie dołączono odpisów. Wówczas odpisy sporządza i doręcza sąd (art. 560⁴ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego).

Bibliografia

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2021 r., poz. 2345 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 534 t.j. z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2021 r., poz. 53 t.j. z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2021 r. poz. 2008 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2021 r. poz. 457 t.j. z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 t.j. z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2021 r. poz. 1882 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz.U. z 2020 r. poz. 2106).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (DZ.U. z 2020 r. poz. 2105).

- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. w sprawie wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, umieszczonego na drzwiach mieszkania(Dz.U. z 2020 r. poz. 1951).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. w sprawie wzoru protokołu czynności opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w związku z wydaniem nakaz lub zakazu(Dz.U. z 2020 r. poz. 1985).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r.) sprawie wzoru zawiadomienia osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której został wydany nakaz lub zakaz, pozostawionego wobec niemożności doręczenia korespondencji(Dz.U. z 2020 r. poz. 1986).
- Wytyczne nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 sierpnia 2017 roku w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo – śledczych przez policjantów (Dz.Urz.KGP z 2017 r., poz. 59 z późn. zm.).
- Wytyczne nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz.U. KGP z 2020 r. poz. 63).
- Informator dla sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Warszawa 2013.
- Izolacja sprawcy od ofiary. Instrumenty przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Sylwia Spurek, Warszawa 2012.

Zakład Prewencji i Ruchu Drogowego

kom. Michał Stępień
asp. szt. Robert Klima
asp. szt. Andrzej Ziętek

Szkoła Policji w Katowicach
ul. gen. Jankego 276
40-684 Katowice-Piotrowice
www.katowice.szkolapolicji.gov.pl

